

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΑΔΗΣΥ)

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 9-11-2022 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος, Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Εισηγητής-Μέλος και Αθηνά Μπουζιούρη, Μέλος.

-Την από 30-9-2022 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) 1366/7-10-2022 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νόμιμα εκπροσωπούμενου (εφεξής «πρώτη προσφυγή» και «πρώτος προσφεύγων» αντίστοιχα).

-Την από 3-10-2022 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) 1377/10-10-2022 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νόμιμα εκπροσωπούμενου (εφεξής «δεύτερη προσφυγή» και «δευτερος προσφεύγων» αντίστοιχα).

- Και την από 30-9-2022 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) 1435/12-10-2022 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νόμιμα εκπροσωπούμενου (εφεξής «τρίτη προσφυγή» και «τρίτος προσφεύγων» αντίστοιχα).

-Κατά της αναθέτουσας αρχής «...», νόμιμα εκπροσωπούμενης.

-Του από 12-10-2022, παρεμβαίνοντος για την απόρριψη όλων των παραπάνω προσφυγών, ύστερα από την από 3-10-2022 κοινοποίηση της πρώτης και της τρίτης προσφυγής και της από 4-10-2022 κοινοποίησης της δεύτερης προσφυγής, οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νόμιμα εκπροσωπούμενου (εφεξής «πρώτος παρεμβαίνων»).

-Του από 13-10-2022 παρεμβαίνοντος προς απόρριψη της τρίτης προσφυγής και από 14-10-2022 παρεμβαίνοντος προς απόρριψη της δεύτερης προσφυγής, πρώτου παραπάνω, προσφεύγοντος.

-Και του από 13-10-2022 παρεμβαίνοντος προς απόρριψη της πρώτης προσφυγής και από 14-10-2022 παρεμβαίνοντος προς απόρριψη της δεύτερης προσφυγής, τρίτου παραπάνω, προσφεύγοντος.

-Με τις πιο πάνω προδικαστικές προσφυγές, οι προσφεύγοντες ζητούν την ακύρωση της από 20-9-2022 κοινοποιηθείσας απόφασης της 1ης Συνεδρίασης/08-09-2022 (Θέμα 7) του Πρυτανικού Συμβουλίου της αναθέτουσας (εφεξής «προσβαλλομένη») και της με αυτήν επικυρωθείσας, με αρ. πρωτ. 3160/15-6-2022 απόφασης του Πρύτανη της αναθέτουσας. Η πρώτη προσφυγή στρέφεται κατά των πιο πράξεων, κατά το μέρος που κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές του πρώτου προσφεύγοντα και του τρίτου παρεμβαίνοντα και ορίστηκε ο τελευταίος προσωρινός ανάδοχος. Η δεύτερη προσφυγή στρέφεται κατά των πιο πάνω πράξεων, κατά το μέρος που απορρίφθηκε ο δεύτερος προσφεύγων και κρίθηκαν δεκτοί ο πρώτος προσφεύγων, ο τρίτος προσφεύγων και ο πρώτος παρεμβαίνων. Η τρίτη προσφυγή στρέφεται κατά των πιο πάνω πράξεων, κατά το μέρος που κρίθηκαν δεκτοί ο πρώτος προσφεύγων και ο πρώτος παρεμβαίνων. Η διαφορά αναφύεται στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για την ..., συνολικής εκτιμώμενης άνευ ΦΠΑ και άνευ παρατάσεων και προαιρέσεων αξίας 919.354,83 ευρώ, που απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την 18-1-2021 και δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ με Μον. ΑΔΑΜ ... την 26-1-2021 και στο ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό α/α Η αναθέτουσα υπέβαλε τις κοινοποιηθείσες από 26-10-2022 στους διαδίκους, Απόψεις της και ο τρίτος προσφεύγων υπέβαλε το από 31-10-2022 υπόμνημά του.

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της πρώτης προσφυγής καταβλήθηκε κατά το άρθρο 5 πδ 39/2017 και το άρθρο. 363 ν. 4412/2016 παράβολο με αρ. ... και ποσού 4.600,00 ευρώ, για την άσκηση της δεύτερης προσφυγής καταβλήθηκε

παράβολο με αρ. ... και ποσού 4.597,00 ευρώ και για την άσκηση της τρίτης προσφυγής καταβλήθηκε παράβολο με αρ. ... και ποσού 4.596,77 ευρώ.

2. Επειδή, στο πλαίσιο διαδικασίας που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ΕΑΔΗΣΥ λόγω αξίας και χρόνου αποστολής προς δημοσίευση στην ΕΕΕΕ, εμπρόθεσμα και με έννομο συμφέρον ασκείται η από 29-9-2022 πρώτη προσφυγή από τον δεύτερο σε σειρά μειοδοσίας αποδεκτό μειοδότη κατά της από 20-9-2022 κοινοποιηθείσας εκτελεστής πράξης περάτωσης σταδίων δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικών και οικονομικών προσφορών και της με αυτήν επικυρωθείσας και ενσωματωθείσας στην πιο πάνω προσβαλλομένη προηγούμενης και ήδη συμπροσβαλλομένης απόφασης Πρύτανη, κατά το μέρος που κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές του πρώτου παρεμβαίνοντα και του τρίτου προσφεύγοντα και αναδείχθηκε εξ αυτών ως προσωρινός ανάδοχος ο τρίτος προσφεύγων. Ομοίως εμπρόθεσμα, κατ' απόρριψη των ισχυρισμών του τρίτου προσφεύγοντα, ασκείται η από 3-10-2022 δεύτερη προσφυγή, δεδομένου ότι όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και την επικοινωνία του δεύτερου προσφεύγοντα με την αναθέτουσα, ο δεύτερος προσφεύγων δεν είχε πρόσβαση επί των οικονομικών προσφορών των συνδιαγωνιζομένων. Οι τελευταίες απεστάλησαν σε αυτόν από την αναθέτουσα αρχή μέσω της λειτουργίας ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, την 28-9-2022, όταν και έτσι, απέκτησε το πρώτον πλήρη γνώση επί της προσβαλλομένης και ανωτέρω συμπροσβαλλομένης, αφού η γνώση αυτή προϋποθέτει πλήρη πρόσβαση στο σύνολο των στοιχείων των προσφορών των συνδιαγωνιζομένων, προκειμένου το δικαίωμα προδικαστικής προστασίας να μπορεί να ασκηθεί πλήρως και λυσιτελώς. Με έννομο συμφέρον ο μη οριστικά αποκλεισθείς δεύτερος προσφεύγων στρέφεται κατά της ίδιας παραπάνω προσβαλλομένης και συμπροσβαλλομένης, κατά το μέρος που ο ίδιος αποκλείσθηκε και κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές του πρώτου και του τρίτου προσφεύγοντα και του πρώτου παρεμβαίνοντα. Αβάσιμα προβάλλει ο τρίτος προσφεύγων με την παρέμβασή του κατά της δεύτερης προσφυγής, έλλειψη ψηφιακής υπογραφής της τελευταίας, αφού με ανάγνωση της μέσω του λογισμικού pdf acrobat reader προκύπτει ως υπογεγραμμένη με έγκυρη

προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή (με χρόνο υπογραφής 3-10-2022, ώρα 14.22.06). Με έννομο συμφέρον και εμπρόθεσμα ασκείται και η τρίτη προσφυγή του ήδη προσωρινού αναδόχου και πρώτου αποδεκτού μειοδότη, τρίτου προσφεύγοντα κατά της ίδιας παραπάνω πράξης, κατά το μέρος που κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές του πρώτου παρεμβαίνοντος και του πρώτου προσφεύγοντος. Αυτό, διότι, σε αντίθεση και με τους ισχυρισμούς του πρώτου παρεμβαίνοντος, ο αναδειχθείς ως προσωρινός ανάδοχος δεν στερείται εννόμου συμφέροντος να προβάλει αιτιάσεις κατά των (καταταγέντων σε κατώτερη θέση κατά το κριτήριο ανάθεσης) συνυποψηφίων του, αφού υπάρχει κίνδυνος να ανατραπεί το αρχικά ευνοϊκό για αυτόν αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας, αν τυχόν ευδοκιμήσουν προδικαστικές προσφυγές με αντικείμενο τη νομιμότητα της προσφοράς του, είτε από όσους συνδιαγωνιζομένους έχουν ήδη γίνει δεκτοί ή είτε από όσους δεν έχουν ακόμη αποκλειστεί οριστικά (βλ. ΣτΕ 1573/2019, σκ. 10). Εξάλλου, κάθε προσφέρων που θεωρεί ότι μια απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας συμβάσεως είναι παράνομη και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής κατά της εν λόγω αποφάσεως, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορρεύσει από την ανάθεση της συμβάσεως σε άλλον υποψήφιο (βλ. ΔΕΕ, Διάταξη της 14^{ης} Φεβρουαρίου 2019 στην υπόθεση C-54/18 *Cooperativa Animazione Valdocco*, ECLI:EU:C:2019:118, σκ. 36). Ομοίως εμπρόθεσμα και με έννομο συμφέρον ασκούνται οι παραπάνω Παρεμβάσεις του πρώτου παρεμβαίνοντα κατά των τριών προσφυγών, του πρώτου προσφεύγοντα κατά της δεύτερης και της τρίτης προσφυγής και του τρίτου προσφεύγοντα κατά της πρώτης και της τρίτης προσφυγής. Επομένως, οι προσφυγές και οι παρεμβάσεις πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξετασθούν περαιτέρω, κατ' ουσία.

3. Επειδή, όσον αφορά την πρώτη προσφυγή προκύπτουν τα εξής. Με τους πρώτους δύο λόγους της προσφυγής του, ο πρώτος προσφεύγων προβάλλει ότι ο πρώτος παρεμβαίνων και ο τρίτος προσφεύγων υπέβαλαν πλημμελώς την κατανομή προσωπικού ανά ημέρα και όροφο και την κατανομή αριθμού

τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά εργαζόμενο. Σχετικά με τα παραπάνω, σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της διακήρυξης, σελ. 47, ορίζεται ότι «Ο ελάχιστος αριθμός εργαζομένων ανέρχεται σε πενήντα έξι (56) άτομα τετράωρης απασχόλησης για την καθαριότητα όλων των κτιρίων, Δευτέρα με Παρασκευή από τις από 06:00-20:00. Το πρόγραμμα και οι βάρδιες θα διαμορφωθούν/ οριστικοποιηθούν καθ' υπόδειξη της Αναθέτουσας Αρχής. Σημειώνεται ότι, για τις παρακάτω χρονικές περιόδους, ο ελάχιστος αριθμός εργαζομένων ανέρχεται σε είκοσι οχτώ (28) άτομα τετράωρης απασχόλησης: ■ την περίοδο των Χριστουγέννων από 24/12 έως 6/1. ■ την περίοδο του Πάσχα από Μεγάλη Δευτέρα έως Κυριακή του Θωμά . ■ από 20 Ιουλίου έως και 20 Αυγούστου, ήτοι 31 μέρες. Οι ακριβείς ημερομηνίες θα ορίζονται καθ' υπόδειξη της Υπηρεσίας.». Το ίδιο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι στη σελ. 50 προβλέπει ότι «Το συνολικό εμβαδό των χώρων του ΟΠΑ που θα καθαρίζονται από την εταιρεία ανέρχεται σε 33.752,59 τ.μ.» και στη σελ. 51 ορίζει τα εξής «Η τεχνική προσφορά την οποία θα υποβάλει κάθε υποψήφιος ανάδοχος πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα παρακάτω: Α. Αναλυτική περιγραφή της μεθόδου παροχής των υπηρεσιών καθαριότητας, την κατανομή του προσωπικού ανά όροφο, επισυνάπτοντας πίνακα με αριθμό ατόμων ανά όροφο, τις ημέρες και τις ώρες εργασίας, τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο». Επομένως, παραπάνω ορίστηκε ο απαιτούμενος αριθμός θέσεων εργασίας για την εκτέλεση της σύμβασης, που συνίσταται σε 56 εργαζόμενους, ενώ προβλέφθηκε για συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (στις οποίες δεν θα υπάρχει ή θα είναι μειωμένο το διδακτικό έργο), ότι η σύμβαση θα εκτελείται με μειωμένο αριθμό εργαζομένων τετράωρης απασχόλησης. Επιπλέον, ορίστηκε ότι το πρόγραμμα και οι βάρδιες απασχόλησης του προσωπικού, θα προσδιορισθούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης με υπόδειξη της αναθέτουσας. Ακόμη, με την προσφορά απαιτήθηκε να υποβληθεί πίνακας κατανομής ατόμων ανά όροφο και με αναφορά των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο. Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του πρώτου προσφεύγοντα και οι δύο πιο πάνω απαιτήσεις, δηλαδή κατανομής ανά όροφο και κατανομής τ.μ. καθαρισμού ανά εργαζόμενο, ευλόγως ερμηνεύονται ότι

αφορούν στον (αυξημένο) αριθμό εργαζομένων που όρισε ως το καταρχήν ζητούμενο προσωπικό και ως σύνθεση πλήρους στελέχωσης για την εκτέλεση της σύμβασης (δηλαδή, τα 56 άτομα) και όχι για το προσωπικό που προβλέφθηκε για τις περιόδους μειωμένης απασχόλησης (δηλαδή, τα 28 άτομα). Ακόμη, οι παραπάνω απαιτήσεις για την τεχνική προσφορά, σε καμία περίπτωση δεν απαιτήσαν ή άφησαν περιθώριο να γίνει κατανοητό, ότι απαιτούσαν, δύο διακριτές κατανομές προσωπικού ανά όροφο και δύο διακριτές κατανομές τ.μ. ανά εργαζόμενο, στη μια περίπτωση για την πλήρη στελέχωση της ομάδας εκτέλεσης του έργου (όπως η στελέχωση αυτή ορίστηκε από τους παραπάνω όρους) και στην άλλη, για τις περιόδους μειωμένης απασχόλησης. Εξάλλου, αν όντως η διακήρυξη αποσκοπούσε να υποβληθούν οι παραπάνω κατανομές προσωπικού ανά όροφο και τ.μ. ανά εργαζόμενο, όχι μόνο για την προβλεπόμενη στελέχωση των 56 ατόμων, αλλά επιπροσθέτως και για τις περιόδους μειωμένης απασχόλησης (με τους 28 εργαζόμενους τετράωρης απασχόλησης), τότε η αναθέτουσα όφειλε να εκφραστούν σαφέστερα. Αυτό, διότι η ασάφεια των όρων της διακήρυξης (ακόμη και αν υποτεθεί ότι υπήρχε τέτοια απαίτηση, αλλά ασαφής) δεν μπορεί να αντιταχθεί κατά των διαγωνιζομένων και μάλιστα, προς επαύξηση των υποχρεώσεων τους και τη δημιουργία νέων λόγων αποκλεισμού των προσφορών, σε σχέση με όσους με σαφήνεια προκύπτουν από το κανονιστικό περιεχόμενο της διαδικασίας. Όπως και ο πρώτος προσφεύγων προβάλλει, τόσο ο πρώτος παρεμβαίνων, όσο και ο τρίτος προσφεύγων, υπέβαλαν αντίστοιχα με τις προσφορές τους, την κατανομή προσωπικού ανά ημέρα και όροφο και την κατανομή τ.μ. ανά εργαζόμενο με βάση τους 56 εργαζόμενους της κατά τη διακήρυξη απαιτούμενης καταρχήν στελέχωσης του έργου. Ο πρώτος προσφεύγων πάντως δεν προβάλλει πλημμέλεια σχετικά με την κατάρτιση των παραπάνω κατανομών, τουλάχιστον όσον αφορά τη βάση των 56 ατόμων. Αντίθετα, χωρίς κανένα σαφές έρεισμα στη διακήρυξη, αποπειράται, μέσω του συνδυασμού της πρόβλεψης για περιόδους μειωμένης απασχόλησης και της απαίτησης για υποβολή πίνακα κατανομής προσωπικού ανά όροφο και κατανομής τ.μ. ανά εργαζόμενο, να δημιουργήσει ερμηνευτικά νέες αποδεικτικές

υποχρεώσεις, σχετικά με την υποβολή των παραπάνω, όχι μόνο με βάση τα 56 άτομα, αλλά επιπλέον και με βάση τα 28 άτομα. Το γεγονός ότι οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν να αποδεχθούν μεταξύ άλλων και τον όρο εκτέλεσης του έργου με τουλάχιστον 28 άτομα για τις περιόδους μειωμένης απασχόλησης, δεν σημαίνει πως όφειλαν να καταρτίσουν τις πιο πάνω κατανομές προσωπικού ανά όροφο και τ.μ. ανά εργαζόμενο με δύο αυτοτελείς βάσεις, ούτε ότι όφειλαν να υπολογίσουν τα παραπάνω με βάση ή και με βάση τους 28 εργαζόμενους τετράωρης απασχόλησης. Άρα, ο πρώτος παρεμβαίνων και ο τρίτος προσφεύγων υπέβαλαν τα μόνα σχετικά, με σαφήνεια απαιτηθέντα. Επομένως, ο πρώτος (σχετικά με την κατανομή προσωπικού ανά ημέρα και ανά όροφο) και ο δεύτερος (σχετικά με την κατανομή τ.μ. ανά εργαζόμενο) κατά του πρώτου παρεμβαίνοντα και κατά του τρίτου προσφεύγοντα, λόγοι της πρώτης προσφυγής, είναι απορριπτέοι.

4. Επειδή, όσον αφορά τον τρίτο λόγο της πρώτης προσφυγής, σχετικά με ότι ο τρίτος προσφεύγων δεν πρότεινε και δεν προσέφερε υλικά καθαρισμού για την αφαίρεση τσιχλών, προκύπτουν τα εξής. Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της διακήρυξης, στον ΠΙΝΑΚΑ 1 του κεφαλαίου «ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ/ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ» σελ. 53, 54 και 59 της διακήρυξης, ορίζει μεταξύ των υπόλοιπων εργασιών καθαρισμού που θα εκτελεστούν κατά τη σύμβαση και την «Αφαίρεση τσιχλών από το δάπεδο και τα καθίσματα.». Σε κανένα σημείο της διακήρυξης δεν απαιτήθηκε η υποβολή με την προσφορά υλικών ή μέσω καθαρισμού ειδικά για την αφαίρεση τσιχλών, αλλά η ίδια η αφαίρεσή τους απλώς προβλέφθηκε ως περιεχόμενο των εργασιών του αναδόχου. Ούτε προκύπτει, ούτε ο φέρων το βάρος ορισμένης επίκλησης και απόδειξης των ισχυρισμών του, πρώτος προσφεύγων προβάλλει με ορισμένο τρόπο και αποδεικνύει ότι αυτή η εργασία τεχνικά μπορεί να λάβει χώρα αποκλειστικά με χρήση συγκεκριμένου και ειδικού μόνο για αυτή την εργασία, τύπου υλικών και μέσων, ώστε να θεωρηθεί ότι η μη ρητή συμπερίληψή τους στην προσφορά του τρίτου προσφεύγοντα, να συνεπάγεται άνευ ετέρου αδυναμία εκτέλεσης της εργασίας αυτής. Ούτε προκύπτει πως απαιτήθηκε με την προσφορά, να αντιστοιχισθεί κάθε επιμέρους εργασία που προβλέπεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι με

συγκεκριμένο ή αποκλειστικό για την εργασία αυτή, επιμέρους υλικό και μάλιστα, όσον αφορά τη συγκεκριμένη εργασία, με συγκεκριμένο υλικό που προορίζεται ειδικά για την εργασία αυτή. Ούτε προβάλλεται και αποδεικνύεται από τον πρώτο προσφεύγοντα, ότι όλα τα άλλα προσφερθέντα από τον τρίτο προσφεύγοντα υλικά και τεχνικά μέσα είναι εξ αντικειμένου απρόσφορα να επιτελέσουν την εργασία αφαίρεσης τσιχλών. Το γεγονός ότι το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της διακήρυξης ορίζει στη σελ. 51 της διακήρυξης, ότι «Γ. Επίσης, οι υποψήφιοι ανάδοχοι πρέπει να συμπεριλάβουν στην τεχνική τους προσφορά ανάλυση προτεινόμενων υλικών καθαρισμού.» και ο όρος 2.4.3.2 της διακήρυξης, ότι η τεχνική προσφορά θα περιλαμβάνει «β) Έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα.» δεν σημαίνει ότι έπρεπε να προσφερθεί ειδικό επιμέρους υλικό για την αφαίρεση των τσιχλών και να υποβληθεί με την προσφορά ανάλυση και στοιχεία σχετικά με τέτοιο υλικό. Ούτε από τους παραπάνω όρους προκύπτει, και μάλιστα σαφώς, ότι η ανάλυση προτεινόμενων υλικών καθαρισμού έπρεπε οπωσδήποτε να συμπεριλαμβάνει επιμέρους υλικό που προορίζεται ειδικά για την αφαίρεση τσιχλών και αυτό, επιπλέον του ότι, όπως ο τρίτος προσφεύγων εξηγεί με την παρέμβασή του κατά της πρώτης προσφυγής, η εργασία αυτή μπορεί να εκτελεσθεί με πλήθος διαφορετικών μεθόδων. Εξάλλου, αν όντως η διακήρυξη αποσκοπούσε σε τέτοιες απαιτήσεις, όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα, αφού τέτοια ειδική απαίτηση για υποβολή υλικών για να αφαιρούνται τσίχλες, δεν μπορούν παραδεκτά, να συναχθούν ερμηνευτικά και για δημιουργία νέων απαιτήσεων, από τους παραπάνω όρους. Άρα, ο τρίτος (κατά του τρίτου προσφεύγοντα) λόγος της πρώτης προσφυγής ερείδεται επί εσφαλμένων προϋποθέσεων και είναι απορριπτέος.

5. Επειδή, όσον αφορά τον τέταρτο λόγο της πρώτης προσφυγής, σχετικά με ότι ο τρίτος προσφεύγων δεν υπέβαλε άδεια κυκλοφορίας ΕΟΦ σε ισχύ για τις απολυμαντικές ταμπλέτες χλωρίου ..., το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της διακήρυξης ορίζει μεταξύ άλλων και τα εξής, στις σελ. 47-48 «Τα υλικά καθαρισμού που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να είναι άριστης ποιότητας και γνωστής μάρκας

στην αγορά, ενώ θα φέρουν άδεια εγκρίσεως από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων και αριθμό καταχώρησης από το Γενικό Χημείο του Κράτους (όπου απαιτείται).». Το ίδιο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι στη σελ. 51 προβλέπει ότι «Η τεχνική προσφορά την οποία θα υποβάλει κάθε υποψήφιος ανάδοχος πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα παρακάτω:... Γ. Επίσης, οι υποψήφιοι ανάδοχοι πρέπει να συμπεριλάβουν στην τεχνική τους προσφορά ανάλυση προτεινόμενων υλικών καθαρισμού. Τα υλικά καθαρισμού και απολύμανσης που θα χρησιμοποιούνται, πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων (Ν.3850/2010, όπως εκάστοτε ισχύει). Τα υλικά καθαρισμού πρέπει να είναι καταχωρισμένα στο Μητρώο Απορρυπαντικών & Καθαριστικών Προϊόντων του Γενικού Χημείου του Κράτους. Τα απολυμαντικά προϊόντα πρέπει να είναι εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΟΦ) και να φέρουν τον αριθμό αδείας κυκλοφορίας τους.». Ο τρίτος προσφεύγων για το απολυμαντικό ... υπέβαλε με την προσφορά του την από 6-2-2009 και με διάρκεια ισχύος ως την 31-12-2012 άδεια κυκλοφορίας ΕΟΦ, μαζί με την από 15-11-2012 αίτηση ανανέωσης αδείας ενώπιον του ΕΟΦ, ενώ και ο ίδιος ο πρώτος προσφεύγων, όσον αφορά το (κατά το τεχνικό φυλλάδιο του προϊόντος που υποβλήθηκε με την προσφορά) απολυμαντικό χώρων υγιεινής ... του παραγωγού ..., υπέβαλε στο αρχείο 16^Α της προσφοράς του την από 27-7-2009 και με διάρκεια έως την 31-12-2014 άδεια ΕΟΦ, μαζί με την από 6-10-2014 αίτηση ανανέωσης της αδείας αυτής ενώπιον του ΕΟΦ, αλλά δεν υπέβαλε άδεια με αναφερόμενη ισχύ που να καλύπτει τον χρόνο της προκείμενης υποβολής της προσφοράς του. Συνεπώς, αποδοχή ισχυρισμού περί επί ποινή αποκλεισμού χαρακτήρα απαίτησης υποβολής με την προσφορά, της σε ισχύ αδείας ΕΟΦ για τα απολυμαντικά, θα συνεπαγόταν αποκλεισμό και του προβάλλοντος τον ισχυρισμό, πρώτου προσφεύγοντα. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής είναι απορριπτέος για έλλειψη εννόμου συμφέροντος προβολής της από τον πρώτο προσφεύγοντα, που επίσης προσκόμισε άδεια κυκλοφορίας του ΕΟΦ για απολυμαντικό προϊόν, η οποία δεν βρισκόταν σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς και δεν έχει προσκομίσει την ισχύουσα άδεια

κυκλοφορίας (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 59/2019). Κατόπιν των ανωτέρω, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος προβαλλόμενος.

Επομένως, σε συνδυασμό και με τις αμέσως προηγούμενες σκέψεις και κατόπιν απόρριψης όλων των άλλων λόγων της, η πρώτη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

6. Επειδή, όσον αφορά τον στρεφόμενο κατά του αποκλεισμού του δεύτερου προσφεύγοντα, πρώτου λόγου της δεύτερης προσφυγής, ο δεύτερος προσφεύγων αποκλείσθηκε με την εξής αιτιολογία κατά το επικυρωθέν με την προσβαλλόμενη και ενσωματωθέν σε αυτήν, ως αιτιολογία της, πρακτικό οργάνου αξιολόγησης «Όσον αφορά την υπ' αρ. 208759 προσφορά της εταιρείας ... και συγκεκριμένα το υποβληθέν Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)/Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), διαπιστώθηκαν τα εξής: Στην ερώτηση: «Πρώρη καταγγελία, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις Έχει υποστεί ο οικονομικός φορέας πρώρη καταγγελία προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης, ή επιβολή αποζημιώσεων ή άλλων παρόμοιων κυρώσεων σε σχέση με την εν λόγω προηγούμενη σύμβαση;» η εν λόγω εταιρεία συμπλήρωσε στο έντυπο ΕΕΕΣ: «Απάντηση: Όχι Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε: Όχι» Η εν λόγω απάντηση είναι αναληθής διότι όπως προκύπτει από την απόφαση με αρ. πρωτ. Φ.831/ΑΔ.5126/Σ.1213/1-10-2021 της ... του ... (ΑΔΑ: ...), η ανωτέρω εταιρεία κατά τη συμμετοχή της στον «...» με αριθμό Διακήρυξης .../21 και συστημικό αριθμό ΕΣΗΔΗΣ ..., με ημερομηνία δημοσίευσης την 29-04-2021 και καταληκτική ημ/νία υποβολής προσφορών την 10-06-2021 είχε απαντήσει στην ίδια ερώτηση θετικά. Συγκεκριμένα, είχε υποβάλει τον ακόλουθο πίνακα ο οποίος περιλαμβάνει είκοσι (20) ποινικές ρήτρες που της είχαν υποβληθεί στα πλαίσια εκτέλεσης άλλων συμβάσεων, εκ των οποίων οι δεκαοκτώ (18) από πέντε (5) διαφορετικούς φορείς, αφορούσαν σε διάστημα προγενέστερο της 3/3/2021 (ημερομηνία υποβολής της

προσφοράς της στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό του ...) τις οποίες απέκρυψε στο υποβληθέν προς το ... ΕΕΕΣ.

ΑΔΑ ΦΟΡΕΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΠΟΣΟ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

... ΔΟΥ ... Ελλιπής καθαριότητα 46,85€ 27 Φεβ 18, Σ.14/17,
... ΔΟΥ ... Ελλιπής καθαριότητα 786,70€ 18 Ιουν 20, Σ.6/20, Ελλιπής
καθαριότητα 481,52€ 29 Ιουν 20, Σ.6/20, Ελλιπής καθαριότητα
470,08€ 18 Ιουν 20, Σ.6/20, ... ΔΟΥ ... Ελλιπής καθαριότητα
228,34€ 27 Ιουλ 20, Σ.6/20, Ελλιπής καθαριότητα
153,14€ 22 Οκτ 20, Σ.6/20 ... ΔΟΥ ... Ελλιπής καθαριότητα
102,67€ 18 Φεβ 21, Σ.30/20, Ελλιπής καθαριότητα
45,36€ 19 Μαρ 21, Σ.30/20, ... ΔΟΥ ... Ελλιπής καθαριότητα
47,14€ 15 Απρ 21, Σ.30/20, ... Γ.Ν. ... Ελλιπής
καθαριότητα 500,00€ 5 Δεκ 19 ... Γ.Ν. ... Ελλιπής καθαριότητα
400,00€ 5 Δεκ 19, ... Γ.Ν. ... Ελλιπής καθαριότητα
500,00€ 10 Οκτ 19, ... Γ.Ν. ... Ελλιπής καθαριότητα 500,00€
10 Οκτ 19, ... Γ.Ν. ... Ελλιπής καθαριότητα 500,00€ 10 Οκτ 19, ...
Γ.Ν. ... Ελλιπής καθαριότητα 500,00€ 10 Οκτ 19, ... Γ.Ν. ...
Ελλιπής καθαριότητα 100,00€ 20 Δεκ 19, ... ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ...
Παρεκκλίσεις από τη σύμβαση καθαριότητας Έκπτωση 10% επί 4 μήνες στο
λαβείν του ΟΦ (ήτοι 5.578€ χωρίς ΦΠΑ) 10 Δεκ 20, Ελλιπής
καθαριότητα 442,30€ 5 Νοε 20, Ελλιπής εκπαίδευση
προσωπικού, συχνές αλλαγές προσωπικού, μη προσκόμιση δικαιολογητικών,
ελλιπής καθαριότητα 7.493,55€ 14 Ιουν 18, Ελλιπής
εκπαίδευση προσωπικού, συχνές αλλαγές προσωπικού, μη προσκόμιση
δικαιολογητικών, ελλιπής καθαριότητα 10.840,64€ 11 Σεπ 18. Σύμφωνα με τα
ανωτέρω και κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 79 του Ν. 4412/2016, «...το
Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο ισοδυναμεί με
ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α' 75)...»
συνδυαστικά με την παρ. 2.2.3.4. περ. (η) της Υπ' Αριθμ. 213/2021 Διακήρυξης,
η οποία κατά λέξη έχει ως εξής: «2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη

διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:... (η) εάν επιχείρησε να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν στον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση» προκύπτει αιτιολογημένα λόγος αποκλεισμού της εταιρείας από τη συμμετοχή στη διαδικασία του ηλεκτρονικού διαγωνισμού με συστημικό αριθμό ΕΣΗΔΗΣ ... του ...». Δηλαδή, ο δεύτερος προσφεύγων στο ΕΕΕΣ του απάντησε αρνητικά στο ερώτημα αν «[έ]χει υποστεί ο οικονομικός φορέας πρόωρη καταγγελία προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης ή επιβολή αποζημιώσεων ή άλλων παρόμοιων κυρώσεων σε σχέση με την εν λόγω προηγούμενη σύμβαση». Κατά το περιεχόμενο αυτού του ερωτήματος, αντικείμενο υποχρεωτικής απάντησης δεν αποτελούσαν μόνο οι πρόωρες καταγγελίες, αλλά και η επιβολή αποζημιώσεων ή παρόμοιων με αυτές, δηλαδή οικονομικής φύσης, κυρώσεων, στο πλαίσιο εκτέλεσης προηγούμενης δημόσιας σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης. Το ερώτημα αυτό άλλωστε, ανταποκρινόταν στον λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ της διακήρυξης, που ορίζει ότι «2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις...(στ) εάν έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις». Επομένως, ο σχετικός λόγος αποκλεισμού, για την εξακρίβωση συνδρομής ή μη του οποίου, τέθηκε το παραπάνω ερώτημα του ΕΕΕΣ, δεν αφορά αποκλειστικά σοβαρές ή επαναλαμβανόμενες πλημμέλειες κατά την εκτέλεση προηγούμενης σύμβασης που επέφεραν πρόωρη καταγγελία

της, αλλά και τέτοιες πλημμέλειες που επέφεραν αποζημιώσεις ή παρόμοιες κυρώσεις. Ο δε δεύτερος προσφεύγων, κατά συνέπεια της παραπάνω μη δήλωσης των πιο πάνω κυρώσεων, κρίθηκε αποκλειστέος, λόγω συνδρομής του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η της διακήρυξης («(η) εάν επιχείρησε ... να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση). Δηλαδή, ο δεύτερος προσφεύγων αποκλείστηκε, επειδή η εκ μέρους του μη δήλωση στο σχετικό με τον λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ, ερώτημα του ΕΕΕΣ του, των παραπάνω κυρώσεων (που του επιβλήθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενων δημόσιων συμβάσεων εντός του κρίσιμου χρονικού διαστήματος για τη στοιχειοθέτηση λόγου αποκλεισμού στην παρούσα διαδικασία), δηλαδή γεγονότων συναφών με τον λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ, κρίθηκε ότι συγκροτεί το πραγματικό του όρου 2.2.3.4.η και συγκεκριμένα, έστω και η εξ αμελείας, παροχή παραπλανητικών πληροφοριών που ενδεχομένως να επηρεάσουν ουσιωδώς τον αποκλεισμό ή αποδοχή της προσφοράς του.

7. Επειδή, σε συνέχεια της αμέσως προηγούμενης σκέψης, δεν ανάγεται στην υποκειμενική κρίση κάθε προσφέροντος σχετικά με την υπαγωγή κάθε τυχόν πραγματικού σε εκείνο συγκεκριμένου λόγου αποκλεισμού, η υποχρέωση του να το δηλώσει στο ΕΕΕΣ, που σκοπεί στον εκ της αναθέτουσας έλεγχο πλήρωσης εκ του δηλουμένου πραγματικού, του σχετικού λόγου αποκλεισμού, αλλιώς, ο προσφέρων θα μπορούσε να προκαταλάβει την κρίση της αναθέτουσας και να αποκρύπτει από αυτήν ουσιώδη γεγονότα ή σε κάθε περίπτωση, γεγονότα την ουσία των οποίων, ως προς την κρίση της αναθέτουσας, δεν μπορεί να διαγνώσει εκ των προτέρων, στερώντας την αναθέτουσα από την εξουσία άσκησης της κατ' άρθρο 73 παρ. 4 ν. 4412/2016 ευχέρειας της, σχετικά με τον έλεγχο κατάγνωσης ή μη των σχετικών λόγων αποκλεισμού (πρβλ. ΔΕφΘεσσ 115/2020). Δεν είναι αντικείμενο της υποχρέωσης του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα, η εκ μέρους του δήλωση, αν συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος αποκλεισμού εξαιτίας του πραγματικού αυτού γεγονότος. Το τελευταίο τούτο ζήτημα απόκειται στην κρίση της

αναθέτουσας αρχής στην οποία θα πρέπει όμως, απαραίτητα, να παρασχεθούν όλες οι αναγκαίες πληροφορίες, προκειμένου να διαπιστώσει εν τέλει, αν συντρέχει ή όχι λόγος αποκλεισμού του οικονομικού φορέα από την τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία (ΣΤΕ ΕΑ 237/2019). Άρα, η υποχρέωση του οικονομικού φορέα να δηλώνει τις επίμαχες πληροφορίες αφορά σε δήλωση πραγματικού γεγονότος και δεν αίρεται από τυχόν εκτιμήσεις του, σχετικές με το αν τα δηλούμενα πραγματικά περιστατικά συνιστούν, κατά νόμο, λόγους αποκλεισμού ή με το αν συντρέχουν λόγοι άρσης του αποκλεισμού του (βλ. ΣΤΕ 40/2019 σκ. 17, 18, πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 117/2019 σκ.14). Περαιτέρω, είναι σαφές πως η απόκρυψη ή ψευδής δήλωση ή επί πραγματικού ή η παροχή παραπλανητικών πληροφοριών, πρέπει να αφορά γεγονότα που αν δηλώνονταν ή αν δηλώνονταν αληθώς, ενδεχομένως να είχαν επιρροή στην κατάγνωση λόγου αποκλεισμού (ΣΤΕ ΕΑ 20/2020, Αποφάσεις ΑΕΠΠ 357, 358/2022). Οι τυχόν νομικές εκτιμήσεις του οικονομικού φορέα, άλλωστε, δεν αναιρούν, ούτε την εν γνώσει του παράλειψη να παράσχει τις επίμαχες πληροφορίες, ούτε τη σοβαρότητα της παράλειψης, εφόσον επρόκειτο για πληροφορίες κατ' αρχήν απαραίτητες για την εξακρίβωση λόγου αποκλεισμού της από τον διαγωνισμό (ΕΑ ΣΤΕ 237/2019). Αυτό, ενώ ο όρος 2.2.3.4.η της παρούσας διακήρυξης συνιστά αυτοτελή λόγο αποκλεισμού, σε σχέση με τον λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.ζ, σχετικά με τις σοβαρές ψευδείς δηλώσεις και την απόκρυψη πληροφοριών («(ζ) εάν έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας»). Μάλιστα, στο πλαίσιο του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η (επί του οποίου βασίστηκε ο αποκλεισμός του δεύτερου προσφεύγοντα), σε αντίθεση με τον απαιτούμενο «ψεύδος», δηλαδή γνώση και βούληση περί της δήλωσης ανακριβούς πληροφορίας, όρο 2.2.3.4.ζ, δεν απαιτείται τέτοια υποκειμενική υπόσταση. Αλλά ο όρος 2.2.3.4.η αρκείται ακόμη και στην εξ αμελείας παροχή πληροφοριών, που είχαν τη δυνατότητα να

επηρεάσουν τις περί αποδοχής του αποφάσεις («να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση»). Το τυχόν γεγονός, ότι η αναθέτουσα (όπως εν προκειμένω) εντόπισε την ανακρίβεια της δήλωσης έγκαιρα και δεν κατέληξε τελικά σε κρίση αποδοχής του, χωρίς να λάβει υπόψη τις μη δηλωθείσες κυρώσεις εις βάρος του, δεν αναιρεί, ότι η εκ μέρους του δεύτερου προσφεύγοντα αρνητική απάντηση στο ΕΕΕΣ του σχετικά με την ύπαρξη τέτοιων κυρώσεων αποτέλεσε «παροχή» εκ μέρους του δεύτερου προσφεύγοντα, πληροφορίας, που είναι αντικειμενικά ανακριβής και άρα, παραπλανητική. Η πληροφορία αυτή συνίσταται στην ανυπαρξία εις βάρος του κυρώσεων στο πλαίσιο προηγούμενων δημόσιων συμβάσεων, δηλαδή ανυπαρξία γεγονότων, η ύπαρξη των οποίων αποτελεί καταρχήν βάση για την περαιτέρω κρίση της αναθέτουσας, σχετικά με την ενδεχόμενη συνδρομή εις βάρος του δεύτερου προσφεύγοντα, του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ. Όμως, το πραγματικό του όρου 2.2.3.4.η δεν απαιτεί η παραπλάνηση της αναθέτουσας εν τέλει να έλαβε χώρα, αλλά αρκείται στην παροχή από τον οικονομικό φορέα των σχετικών παραπλανητικών (δηλαδή δυνάμενων να παραπλανήσουν) πληροφοριών, ανεξάρτητα αν η αναθέτουσα παραπλανήθηκε ή όχι. Επιπλέον, το πραγματικό του όρου 2.3.3.4.η δεν απαιτεί, μετά τη γνώση από την αναθέτουσα της αληθούς πληροφορίας, να καταλήξει η αναθέτουσα σε αποκλεισμό του για τον λόγο αποκλεισμού με τον οποίο ήταν σχετική η πληροφορία αυτή. Ούτε απαιτεί όντως να επηρεάστηκαν οι αποφάσεις της αναθέτουσας από την παραπλανητική πληροφορία ούτε να συντρέχει αναγκαία και να κριθεί εις βάρος του οικονομικού φορέα και ο καταρχήν λόγος αποκλεισμού με τον οποίο συνδεόταν η παραπλανητική πληροφορία. Αλλά απαιτεί μόνο οι πληροφορίες να «ενδέχεται να επηρεάσουν» (και όχι αναγκαία, όντως τελικά να επηρεάσουν) ουσιωδώς τις αποφάσεις σχετικά με τον αποκλεισμό ή την αποδοχή του οικονομικού φορέα. Προφανώς, τέτοια ενδεχόμενη ουσιώδης επιρροή είναι αυτή που αφορά στη μη διάγνωση σε βάρος του οικονομικού φορέα, λόγου αποκλεισμού και ειδικότερα, η μη λήψη υπόψη από την αναθέτουσα κατά την

αξιολόγηση της προσφοράς του, πραγματικού που σχετίζεται με τέτοιο λόγο αποκλεισμού. Και αυτό, ανεξάρτητα από το αν η αναθέτουσα θα κατέληγε ή όχι στον λόγο αποκλεισμού, εφόσον πάντως, όντως γνώριζε εξ αρχής το σχετικό πραγματικό. Τούτο διότι κατά τα παραπάνω, ο όρος 2.2.3.4.η προϋποθέτει απλώς ενδεχόμενο ουσιώδους επιρροής–σε τέτοια απόφαση (αποδοχής) και όχι λήψη ή βεβαιότητα λήψης τέτοιας απόφασης. Εξάλλου, όπως συνάγεται από το όλο σύστημα ρυθμίσεών τους, τόσο η Οδηγία 2014/25/ΕΕ (βλ. ιδίως σκ. 101 και 102 του προοιμίου της) όσο και ο νόμος 4412/2016 και η προαναφερθείσα διακήρυξη αποσκοπούν ν' αποτρέψουν την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς αμφιβόλου αξιοπιστίας και ακεραιότητας. Η διαπίστωση δε της αξιοπιστίας και ακεραιότητας του οικονομικού φορέα προϋποθέτει γνώση εκ μέρους της αναθέτουσας Αρχής της συνολικής συμπεριφοράς αυτού σε σχέση με τη συνδρομή ή μη λόγων αποκλεισμού του και όχι μόνο στο πλαίσιο του τρέχοντος εκάστοτε διαγωνισμού (πρβλ. Ε.Α. ΣτΕ 40/2019). Εάν δε ο οικονομικός φορέας, παραλείψει να δηλώσει εντός της τελευταίας τριετίας, γεγονός σχετικό με ενδεχόμενο λόγο αποκλεισμού του στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, όπως μεταξύ άλλων, κυρώσεις που του επιβλήθηκαν στο πλαίσιο εκτέλεσης προηγούμενων δημοσίων συμβάσεων, τότε στο πλαίσιο της προκείμενης διαδικασίας διαπράττει (μεταξύ τυχόν άλλων) το πραγματικό του όρου 2.2.3.4.η της διακήρυξης (όπως διαπράττει και αν αποκρύψει πληροφορίες ή παράσχει παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά και με κάθε άλλο λόγο αποκλεισμού). Ο τελευταίος αυτός λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η σκοπεύει ακριβώς στην αποτροπή της πρακτικής ακριβώς, χειραγώγησης από τους διαγωνιζόμενους των πληροφοριών που παρέχουν στις αναθέτουσες και απόκρυψης (βλάπτοντας την ίση μεταχείριση), γεγονότων που αν οι αναθέτουσες γνώριζαν, ενδεχομένως να είχαν κρίνει ως λόγους αποκλεισμού (Απόφαση ΑΕΠΠ 1696/2021). Άλλωστε, αυτοί οι λόγοι αποκλεισμού είναι απότοκοι της υποχρέωσης αλήθειας των διαγωνιζομένων, μη τήρηση της οποίας θέτει σε αμφιβολία την αξιοπιστία τους. Άρα, και η όποια παροχή παραπλανητικής πληροφορίας ή αποσιώπηση ή ψευδής/ανακριβής δήλωση των στοιχείων

εκείνων που, κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής του ΕΕΕΕΣ και της προσφοράς είναι κρίσιμα για την αποδοχή της προσφοράς, συνιστά αυτοτελή λόγο αποκλεισμού και αποτελεί λόγο απόρριψης διακριτό έναντι του λόγου αποκλεισμού που ενδεχομένως να είχε στοιχειοθετηθεί με βάση το αποκρυφθέν ή παραπλανητικά δηλωθέν ιστορικό (πρβλ. ΔΕφΘεσσ Ν32/2019). Αντίθετη ερμηνεία καταλήγει σε παράνομη και αντίθετη με τη διακήρυξη σύγκρουση διακριτών λόγων αποκλεισμού (2.2.3.4.στ και 2.2.3.4.η). Ακόμη, αν η κατάγνωση λόγου αποκλεισμού εξαιτίας παροχής παραπλανητικής πληροφορίας σχετικά με την απουσία πραγματικού συναφούς με λόγο αποκλεισμού, προϋπέθετε και την εν τέλει κατάγνωση του ίδιου του λόγου αποκλεισμού, το πραγματικό του οποίου αφορούσε η παραπλανητική πληροφορία, τότε θα παρεχόταν ουσιαστικά κίνητρο για παροχή παραπλανητικών πληροφοριών. Αυτό διότι αν οι πληρούντες τις καταρχήν προϋποθέσεις συγκεκριμένου λόγου αποκλεισμού οικονομικοί φορείς δήλωναν ειλικρινά και με συνέπεια το σχετικό πραγματικό, θα υφίσταντο τον κίνδυνο αποκλεισμού τους με βάση τον λόγο αποκλεισμού που σχετίζεται με τα γεγονότα που θα δήλωναν. Αν όμως, δεν το δήλωναν και αντίθετα, δήλωναν την απουσία σχετικών γεγονότων, τότε, είτε η αναθέτουσα, εν αγνοία των γεγονότων αυτών θα ενέκρινε την προσφορά τους, χωρίς να αξιολογήσει περαιτέρω τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού, βάσει των γεγονότων που δεν θα γνώριζε είτε, αν τελικά γινόταν γνωστό το αληθές πραγματικό, απλά θα υφίσταντο τις συνέπειες του πραγματικού, για το οποίο αποπειράθηκαν να παράσχουν παραπλανητικές πληροφορίες (δηλαδή, τον κίνδυνο κατάνγωσης σε βάρος τους, λόγου αποκλεισμού) ούτως ή άλλως, με αποτέλεσμα η ίδια η παροχή των παραπλανητικών πληροφοριών (και η, μέσω αυτής, διακινδύνευση παράνομης αποδοχής τους από την αναθέτουσα) να μην επιφέρει σε βάρος τους κάποια διακριτή συνέπεια. Αυτό, αφού, κατά τους αβάσιμους ισχυρισμούς του δεύτερου προσφεύγοντα, ο λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η θα προϋπέθετε κατάγνωση και του λόγου αποκλεισμού, που σχετίζεται με το πραγματικό, για το οποίο δόθηκαν παραπλανητικές πληροφορίες. Αρα, δεν θα ήταν, κατά τους ισχυρισμούς αυτούς, ούτως ή άλλως δυνατός ο αποκλεισμός με

βάση τον όρο 2.2.3.4.η αυτοτελώς, παρά μόνο συνοδευτικά του αποκλεισμού που θα αποφασιστεί βάσει του άλλου λόγου αποκλεισμού. Επομένως, αν γίνονταν δεκτές αυτές οι αιτιάσεις, θα ήταν προφανώς συμφέρουσα για τους οικονομικούς φορείς η παροχή παραπλανητικών πληροφοριών. Επιπλέον, ούτως ή άλλως, μόνη της η ειλικρινής δήλωση πραγματικού συναφούς με συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού δεν επιφέρει άνευ ετέρου απόρριψη της προσφοράς, αφού η αναθέτουσα ενδεχομένως να αξιολογήσει ότι το πραγματικό είναι τυχόν ήσσονος σημασίας ή δεν είναι επαρκές για τη συγκρότηση του λόγου αποκλεισμού ή τελικά, μετά από τυχόν καταρχήν κρίση σχετικά με τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού, ενδεχομένως ο οικονομικός φορέας να μην απορριφθεί, με βάση την αξιολόγηση επανορθωτικών μέτρων που προτείνει, κατά το άρθρο 73 παρ. 7-9 ν. 4412/2016. Επομένως, όπως η παροχή των αληθών πληροφοριών δεν συνεπάγεται αναγκαία τον αποκλεισμό της προσφοράς, έτσι και η πλήρωση του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η δεν προϋποθέτει την κατάγνωση και του καταρχήν σχετικού με τις παραπλανητικές πληροφορίες, λόγου αποκλεισμού. Αντίθετα όμως αρκεί ότι διακινδυνεύθηκε (άσχετα από το αν ελήφθη ή αν θα λαμβανόταν) μια ενδεχόμενη απόφαση της αναθέτουσας που θα βασιζόταν σε τέτοιες παραπλανητικές πληροφορίες. Ειδάλλως, η αναθέτουσα θα υποχρεωνόταν, αφού ανακάλυπτε τον παραπλανητικό χαρακτήρα των πληροφοριών που της παρείχε ο οικονομικός φορέας και αφού εντόπιζε η ίδια μόνη της, τις αληθείες πληροφορίες, να αξιολογήσει περαιτέρω την προσφορά του με βάση τις αληθείες πληροφορίες, ως εάν να της τις είχε παρέχει ο οικονομικός φορέας και να κρίνει την προσφορά του, κατά τον ίδιο τρόπο με αυτές των οικονομικών φορέων που ειλικρινά δήλωσαν κάθε σχετική πληροφορία. Άρα, κατόπιν απόρριψης των αντίθετων ισχυρισμών του δεύτερου προσφεύγοντα, δεν συνιστούσε στην προκειμένη περίπτωση, προϋπόθεση του αποκλεισμού του δεύτερου προσφεύγοντα κατά τον όρο 2.2.3.4.η και η προηγούμενη ή ταυτόχρονη εις βάρος του κατάγνωση και του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.3.3.4.στ.

8. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, η αναθέτουσα, παρά την αρνητική απάντηση στο πιο πάνω ερώτημα του ΕΕΕΣ του δεύτερου προσφεύγοντα, εντόπισε 18 ποινικές ρήτρες που επιβλήθηκαν στον δεύτερο προσφεύγοντα πριν την υποβολή της προκείμενης προσφοράς του, εκ των οποίων οι 17 μάλιστα του επιβλήθηκαν εντός των τελευταίων τριών ετών πριν την υποβολή της προσφοράς του στην παρούσα διαδικασία (όλες οι αναφερόμενες παραπάνω, με εξαίρεση την από 27-2-2018 κύρωση της ΔΟΥ ...), δηλαδή εντός του διαστήματος που ορίζει ο όρος 2.2.3.4 της διακήρυξης ως κρίσιμο για τη συγκρότηση λόγου αποκλεισμού («Εάν στις ως άνω περιπτώσεις (α) έως (θ) η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, αυτή ανέρχεται σε τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος»). Και οι 17 παραπάνω κυρώσεις αφορούν παραβάσεις υποχρεώσεων του οικονομικού φορέα κατά την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, όπως προκύπτει από την προαναφερόμενη αιτιολογία ανά κύρωση, την οποία αιτιολογία δεν αμφισβητεί ο δεύτερος προσφεύγων. Συνεπώς, ο δεύτερος προσφεύγων, ο οποίος σε καμία περίπτωση δεν επικαλείται και δεν αποδεικνύει άλλωστε, ότι δεν είχε γνώση για οποιαδήποτε από αυτές τις κυρώσεις, δεν δήλωσε στο ΕΕΕΣ του 17 κυρώσεις που του επιβλήθηκαν (εντός του κρίσιμου διαστήματος για τη συγκρότηση του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ) στο πλαίσιο προηγούμενων δημοσίων συμβάσεων και για επιμέρους παραβάσεις αυτών, ενώ ακριβώς ερωτήθηκε σχετικά με τέτοια γεγονότα, δηλαδή αν έχει υποστεί επιβολή αποζημιώσεων ή άλλων παρόμοιων κυρώσεων σε σχέση με προηγούμενη δημόσια σύμβαση. Εξάλλου, όπως προεκτέθηκε και σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του δεύτερου προσφεύγοντα, η αναθέτουσα δεν όφειλε να στοιχειοθετήσει πρώτα λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ με βάση το μη δηλωθέν πραγματικό, προκειμένου να διαγνώσει τον αυτοτελή λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η, τον οποίο και διέγινωσεν εν προκειμένω. Αρκεί το γεγονός, ότι τα μη δηλωθέντα γεγονότα αποτελούν στοιχεία που μπορούν, λόγω της φύσης και του χρόνου συνδρομής τους, να συγκροτήσουν ενδεχομένως τον λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ. Ως αποτέλεσμα, η μη δήλωσή τους σε ειδικό σχετικό ερώτημα

του ΕΕΕΣ συνιστά, ακόμη και εξ αμελείας, παροχή στην αναθέτουσα παραπλανητικής πληροφορίας (δηλαδή απουσίας σχετικών κυρώσεων), η οποία είναι σε θέση να επηρεάσει την κρίση σχετικά με τη μη συνδρομή λόγου αποκλεισμού σε βάρος του δεύτερου προσφεύγοντα και άρα, σχετικά με την αποδοχή του. Επομένως, ορθά έκρινε η αναθέτουσα ότι η παραπάνω αρνητική απάντηση του δεύτερου προσφεύγοντα, με την οποία παρείχε σε αυτήν την ανακριβή πληροφορία έλλειψης σχετικών σε βάρος του κυρώσεων, δηλαδή γεγονότων συναφών με ενδεχόμενη συνδρομή σε βάρος του, του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ, συνιστά αυτοτελώς τον λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η, ως παροχή σε αυτήν παραπλανητικής πληροφορίας που δύναται να επηρεάσει ουσιωδώς την κρίση της σχετικά με την αποδοχή του. Περαιτέρω, ορθά η αναθέτουσα έκρινε ότι η παραπάνω βάση του όρου 2.2.3.4.η αρκεί για τον άνευ ετέρου αποκλεισμό του δεύτερου προσφεύγοντα, ανεξάρτητα αν το μη δηλωθέν ιστορικό τυχόν επιπλέον συγκροτεί και τον διακριτό λόγο αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ και ανεξάρτητα που δεν διέγνωσε συγχρόνως και τη συνδρομή και του τελευταίου αυτού λόγου αποκλεισμού (χωρίς όμως να κρίνει βάσει του αληθούς ιστορικού, ότι ο λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.στ δεν συντρέχει). Επιπλέον, σε κάθε περίπτωση και ασχέτως αν ο δεύτερος προσφεύγων παρείχε τη δυνάμενη να παραπλανήσει πληροφορία, με ή χωρίς πρόθεση (αφού κατά τον όρο 2.2.3.4.η, αρκεί και η αμέλεια), αν μη τι άλλο, δεν προκύπτει, ούτε αποδεικνύει ότι ήταν ανυπαίτιος και ότι τυχόν δεν γνώριζε τις παραπάνω σε βάρος του κυρώσεις. Συνεπώς, ορθά κρίθηκε η πλήρωση του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4.η και αυτό, ενώ το πραγματικό που δεν δηλώθηκε ήταν επίκαιρο και εκτεταμένο και αφορούσε πολυάριθμες κυρώσεις από πλήθος αναθετουσών αρχών. Η δε αναθέτουσα με νόμιμη αιτιολογία τελικά κατέγνωσε τον παραπάνω λόγο αποκλεισμού, βασιζόμενη στο περιεχόμενο του μη δηλωθέντος πραγματικού, που αναλυτικά εξέθεσε στην προσβαλλομένη και στην ίδια την ενέργεια του δεύτερου προσφεύγοντος να δηλώσει (με την αρνητική του απάντηση στο ΕΕΕΣ), την ανυπαρξία του πραγματικού αυτού, ακολουθώντας έτσι συμπεριφορά (που συνίσταται στην παραπάνω παροχή παραπλανητικών

πληροφοριών) που εύλογα συνδέεται με αμφισβήτηση της φερεγγυότητας και αξιοπιστίας του οικονομικού φορέα και συνεπώς και την κρίση σχετικά με τη συνδρομή σε βάρος του, του παραπάνω λόγου αποκλεισμού. Εξάλλου, ο δεύτερος προσφεύγων, ούτε προβάλλει, ούτε αποδεικνύει ότι παρά την παραπάνω παροχή παραπλανητικής πληροφορίας, που προέκυψε στο πλαίσιο της προκείμενης διαδικασίας, τελικά είναι τυχόν φερέγγυος ή αξιόπιστος και ότι η παραπάνω συμπεριφορά του (δηλαδή η παροχή παραπλανητικών πληροφοριών) είναι ήσσονος σημασίας σχετικά με το εύλογα αναμενόμενο για τον ανάδοχο, επίπεδο αξιοπιστίας του. Άρα, ο αποκλεισμός του δεύτερου προσφεύγοντα έλαβε χώρα νόμιμα και ο σχετικός κατά του αποκλεισμού αυτού, πρώτος λόγος της δεύτερης προσφυγής είναι απορριπτέος.

9. Επειδή, όσον αφορά στον δεύτερο λόγο της δεύτερης προσφυγής, που στρέφεται κατά του πρώτου παρεμβαίνοντα, σχετικά με τη βεβαίωση πιστοληπτικής ικανότητας της προσφοράς του, προκύπτουν τα εξής. Ο όρος 2.2.5.δ της διακήρυξης ορίζει τα εξής «Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν:...δ) πιστοληπτική ικανότητα που να αποδεικνύεται από αντίστοιχες βεβαιώσεις έκδοσης των τελευταίων 30 ημερολογιακών ημερών πριν της υποβολής τους, τουλάχιστον ίση με το 100% της προϋπολογισθείσας δαπάνης συμπεριλαμβανόμενου του ΦΠΑ, χωρίς το δικαίωμα παράτασης (προαίρεση), ήτοι πιστοληπτική ικανότητα ίση ή ανώτερη του ποσού των 1.140.000,00€. Από τις εν λόγω βεβαιώσεις θα πρέπει να προκύπτει σαφώς το ποσό που διατίθεται στον διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα για χρηματοδότηση και πιστοδοτήσεις, το οποίο θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το εν λόγω 100% της προϋπολογισθείσας δαπάνης με ΦΠΑ χωρίς το δικαίωμα παράτασης (προαίρεση), ήτοι θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το ποσό των 1.140.000,00€. Ποσό που αφορά εγγυητικές επιστολές θα πρέπει να αναφέρεται χωριστά.». Σχετικά με την απόδειξη του παραπάνω προσόντος, ο όρος 2.2.9.2.B3.δ όρισε το εξής αποδεικτικό μέσο «δ) Κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις, οι οποίες να έχουν εκδοθεί τις τελευταίες 30 ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία υποβολής τους, από τις οποίες να προκύπτει

πιστοληπτική ικανότητα του οικονομικού φορέα ίση ή ανώτερη με το 100% της προϋπολογισθείσας δαπάνης συμπεριλαμβανόμενου του ΦΠΑ, χωρίς το δικαίωμα παράτασης (προαίρεση), ήτοι πιστοληπτική ικανότητα ίση ή ανώτερη του ποσού των 1.140.000,00€. Από τις εν λόγω βεβαιώσεις θα πρέπει να προκύπτει σαφώς το ποσό που διατίθεται στον διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα για χρηματοδότηση και πιστοδοτήσεις, το οποίο θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το εν λόγω 100% της προϋπολογισθείσας δαπάνης με ΦΠΑ, χωρίς το δικαίωμα παράτασης (προαίρεση), ήτοι θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το ποσό των 1.140.000,00€. Ποσό που αφορά εγγυητικές επιστολές θα πρέπει να αναφέρεται χωριστά.» και ο όρος 2.4.3.1.γ («Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία, σε μορφή .pdf και ψηφιακά υπογεγραμμένα όπου απαιτείται, περιλαμβάνουν ...γ) Τα αποδεικτικά μέσα – δικαιολογητικά των περιπτώσεων Β.2, Β.3, Β.4, Β.5 και Β.9 της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας.») απαίτησε την υποβολή του ήδη μαζί με την προσφορά. Για την πλήρωση των παραπάνω όρων, σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα, ο πρώτος παρεμβαίνων δήλωσε στήριξη στον τρίτο οικονομικό φορέα ... και προσκόμισε με την προσφορά του την από 23-2-2021 και με αριθμό πρωτοκόλλου .../23.02.2021 βεβαίωση πιστοληπτικής ικανότητας της Τράπεζας ... προς τον παραπάνω τρίτο. Η βεβαίωση αυτή βεβαιώνει την καλή συνεργασία και αξιοπιστία του τρίτου και αναφέρει ότι έχει εγκρίνει υπέρ του τρίτου συνολικό πιστοδοτικό όριο 2.000.000 ευρώ για χορήγηση κεφαλαίου κίνησης. Πάντως, δεν αναφέρει οτιδήποτε σχετικά με την προκείμενη διαδικασία ανάθεσης ή το προκείμενο αντικείμενο ανάθεσης ή την προκείμενη αναθέτουσα αρχή. Όπως όμως έχει κριθεί για αντίστοιχους όρους διακήρυξης (ΣΤΕ 2095/2021, σκ. 13, όπου μάλιστα η βεβαίωση πιστοληπτικής ικανότητας δεν ζητήθηκε, όπως στην προκειμένη υπόθεση ρητά ως δικαιολογητικό συμμετοχής, αλλά υποβλήθηκε από τον οικονομικό φορέα, λόγω έλλειψης σχετικού πεδίου δήλωσης και προκαταρκτικής απόδειξης στο ΕΕΕΣ του), κατά την έννοια των άρθρων 2.2.5.δ και 2.9.2.Β.3.δ της παρούσας διακήρυξης, όπως αυτά προαναφέρθηκαν, οι τραπεζικές βεβαιώσεις που προσκομίζονται προς

απόδειξη πιστοληπτικής ικανότητας ανερχόμενης σε ποσοστό επί του προϋπολογισμού της υπό ανάθεσης σύμβασης, δεν απαιτείται μεν να έχουν συγκεκριμένη διατύπωση, πρέπει, όμως, να εκδίδονται εν όψει του συγκεκριμένου διαγωνισμού για την πλήρωση των απαιτήσεων του οποίου πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Τούτο δε προκειμένου να αποφευχθεί η προσκόμισή τους και σε άλλους διαγωνισμούς. Στην προκειμένη περίπτωση, η τραπεζική βεβαίωση του τρίτου παρέχοντος στήριξη οικονομικού φορέα, που ο πρώτος παρεμβαίνων υπέβαλε ως τη ζητούμενη ήδη με την προσφορά οριστική απόδειξη της πιστοληπτικής της ικανότητας δεν πληρούσε τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Αυτό, δεδομένου ότι δεν είχε εκδοθεί -ούτε θα μπορούσε να συναχθεί εκ του περιεχομένου της ότι εκδόθηκε- εν όψει του επίμαχου διαγωνισμού, αλλά αναφερόταν γενικώς στην υφιστάμενη, κατά τον χρόνο έκδοσής της, πιστοληπτική ικανότητα του τρίτου οικονομικού φορέα στη συγκεκριμένη τράπεζα και τα εν γένει όρια χρηματοδοτήσεών του. Η έλλειψη δε ρητής αναφοράς στην τραπεζική αυτή βεβαίωση του συγκεκριμένου διαγωνισμού για τον οποίο εκδίδεται δεν μπορεί να αναπληρωθεί, ούτε από τη χρονική εγγύτητα της έκδοσής της σε σχέση με την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών του επίμαχου διαγωνισμού, ούτε από το ΕΕΕΣ του τρίτου και το συμφωνητικό παροχής στήριξης στον πρώτο παρεμβαίνοντα, με τα οποία αναλαμβάνεται η δέσμευση παροχής δάνειας οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας στον πρώτο παρεμβαίνοντα για τον επίμαχο διαγωνισμό, ούτε από το γεγονός πως ο πρώτος παρεμβαίνων υπέβαλε, όπως απάντησε σε αυτόν η αναθέτουσα στο σχετικό από 10-10-2022 ερώτημά του, τη 2-3-2021 και με αρ. πρωτ. 831 το πρωτότυπο έγγραφο της παραπάνω βεβαίωσης. Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του πρώτου παρεμβαίνοντα, το γεγονός πως στην υπόθεση που έκρινε η ΣτΕ 2095/2021, η βεβαίωση ζητήθηκε καταρχήν ως δικαιολογητικό κατακύρωσης, που όμως υποβλήθηκε με την προσφορά, ως προκαταρκτική απόδειξη, ενώ στην προκειμένη υπόθεση, ζητήθηκε ήδη με την προσφορά ως αναγκαίο δικαιολογητικό συμμετοχής, δεν διαφοροποιεί την παραπάνω νομική κρίση. Αυτό, αφού η ΣτΕ 2095/2021 την αιτιολόγησε βάσει του ελάχιστου περιεχομένου που πρέπει να αναφέρει το

έγγραφο στο περιεχόμενό του, οπότεδήποτε και αν υποβληθεί, χωρίς να στηρίζει την κρίση αυτή επί της ιδιότητάς του ως καταρχήν δικαιολογητικού κατακύρωσης και σε οποιοδήποτε επιχείρημα χρονικής απόστασης μεταξύ έκδοσης και προσκόμισης του πρωτοτύπου. Σε κάθε πάντως περίπτωση, δεν προκύπτει ότι η παρούσα βεβαίωση προσκομίσθηκε τυχόν άμεσα ή αυθημερόν από την έκδοσή της, ως πρωτότυπο από τον πρώτο παρεμβαίνοντα, ούτε ότι αποτελεί το αποκλειστικό πρωτότυπο (ούτε ότι αποκλείεται η έκδοσή της σε περισσότερα πρωτότυπα), παρά υποβλήθηκε ως πρωτότυπο και έντυπα στην αναθέτουσα, όπως και ο πρώτος παρεμβαίνων προβάλλει, την 2-3-2021, δηλαδή 7 ημέρες (5 εργάσιμες) από την από 23-2-2021 έκδοσή της. Εξάλλου, η πιο πάνω έλλειψη δεν θα μπορούσε εκ των υστέρων να διορθωθεί, παρά μόνο με νέα βεβαίωση σε υποκατάσταση της ήδη υποβληθείσας, γεγονός το οποίο θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη αντικατάσταση μη νομίμως υποβληθέντος δικαιολογητικού, που απαιτήθηκε ρητά να υποβληθεί με την προσφορά, αντικατάσταση απαράδεκτη ακόμη και με το περιεχόμενο του άρθρου 102 ν. 4412/2016, όπως ισχύει κατόπιν του άρθρου 42 ν. 4782/2021 (πρβλ. και ΣτΕ 147/2022, 725/2022, 1552/2022, 1553/2022, ΔΕφΑθ 245/2022, 1107/2022 και βλ. παρακάτω σκ. 13). Δεδομένου δε ότι σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9.2.Α. της διακήρυξης («Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής»), ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει τον φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται εφ' όσον δεν πληροί κριτήριο επιλογής, η αναθέτουσα αρχή, όπως βάσιμα προβάλλει ο δεύτερος προσφεύγων, όφειλε πριν την έγκριση της προσφοράς του πρώτου παρεμβαίνοντα, να καλέσει αυτόν να αντικαταστήσει τον παρέχοντα στήριξη στο κριτήριο επιλογής του όρου 2.2.5.δ της διακήρυξης, πιο πάνω τρίτο. Άρα, κατ' αποδοχή του δεύτερου λόγου της δεύτερης προσφυγής, η αποδοχή της προσφοράς του πρώτου παρεμβαίνοντα είναι ακυρωτέα και η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί, όπως βάσιμα αιτείται με τον δεύτερο λόγο του ο δεύτερος προσφεύγων, στην αναθέτουσα για την τήρηση της σχετικής διαδικασίας κλήσης του πρώτου παρεμβαίνοντα για αντικατάσταση του πιο πάνω τρίτου.

10. Επειδή, όσον αφορά τον τρίτο λόγο της δεύτερης προσφυγής, που στρέφεται κατά των προσφορών του πρώτου παρεμβαίνοντος και του πρώτου και του τρίτου προσφεύγοντος, προκύπτουν τα εξής. Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της διακήρυξης, στη σελ. 48 ορίζει ότι «Τα απορρυπαντικά και τα απολυμαντικά προϊόντα θα πρέπει να είναι προσεκτικά επιλεγμένα, δεν θα αναδύουν δυσάρεστες οσμές και δεν θα είναι επιβλαβή στην υγεία των φοιτητών ή του προσωπικού του ...», ενώ τα ίδια προβλέπει και ο ΠΙΝΑΚΑΣ 2, σελ. 58 και 61, του κεφαλαίου ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ/ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ του ιδίου ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι. Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 1 του ιδίου κεφαλαίου του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι, ο οποίος προσδιορίζει τις εργασίες που αποτελούν το συμβατικό αντικείμενο, αναφέρει μεταξύ άλλων ως εργασίες «Πρυτανεία – Γραμματείες - Γραφεία Καθηγητών – Βιβλιοθήκη... Ξεσκόνισμα και καθάρισμα γραφείων και των άλλων επίπλων και αντικειμένων με νωπό πανί ή wettex, εμπλουτισμένο με διάλυμα νερού και ουδέτερο άοσμο υγρό καθαρισμού. ... Κοινόχρηστοι Χώροι - Διάδρομοι - Κλιμακοστάσια... Σκούπισμα και σφουγγάρισμα δαπέδων / κλιμακοστασίων με διάλυμα νερού και ουδέτερο άοσμο υγρό καθαρισμού Καθάρισμα σοβατεπί με πανιά εμποτισμένα με ειδικό υγρό καθαρισμού. ...Αίθουσες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών ... Σφουγγάρισμα των δαπέδων με διάλυμα νερού και ουδέτερο άοσμο υγρό καθαρισμού». Επομένως, αφού η παραπάνω απαίτηση του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι απαίτησε τα χρησιμοποιούμενα υλικά να μην «αναδύουν δυσάρεστες οσμές», η αναφορά στην περιγραφή των παραπάνω εργασιών, σε «άοσμο υγρό καθαρισμού» δεν δύναται να ερμηνευτεί παρά ως υγρό με απουσία δυσάρεστης οσμής και όχι ως υγρό με απουσία κάθε εν γένει, ακόμη και ευχάριστης ή μη δυσάρεστα αρωματικής, οσμής. Σε αντίθετη περίπτωση, οι παραπάνω όροι θα ήταν μεταξύ τους αντιφατικοί και δεν μπορεί να αντιταχθεί, ούτως ή άλλως, κατά των διαγωνιζομένων, αμφισημία και αντίφαση της διακήρυξης. Άρα, οι ισχυρισμοί του δεύτερου προσφεύγοντος κατά του πρώτου παρεμβαίνοντος και του πρώτου και του τρίτου προσφεύγοντος, σχετικά με ότι προσφερόμενα από αυτούς υλικά, φέρουν οσμή, που κατά τα τεχνικά φυλλάδια ή τα φύλλα δεδομένων ασφαλείας τους, είναι «ελαφρώς αρωματική», «αρωματική»,

«φρουτώδης» ή «χαρακτηριστική» (δηλαδή, χαρακτηριστική για καθαριστικό, έννοια που δεν σημαίνει και μάλιστα, απαραίτητα, δυσάρεστη οσμή), ερείδονται σε εσφαλμένη προϋπόθεση. Αυτό, διότι σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του, δεν απαγορεύτηκε η προσφορά με βάση αγαθά που διαθέτουν μη δυσάρεστη οσμή και οι παραπάνω προσδιορισμοί οσμών δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως αναφερόμενοι σε δυσάρεστες οσμές. Επιπλέον, το προϊόν ... και το προϊόν ... αποτελούν υγρά κρυσταλλοποίησης δαπέδων και όχι καθαριστικά, το ... και το ... είναι απολυμαντικά και βιοκτόνα και όχι τυχόν απλά υγρά καθαρισμού, το ... είναι ψυκτικό σπρέι για αφαίρεση τσίχλας, το ... είναι γυαλιστικό ανοξείδωτων επιφανειών και το ... αφαιρετικό αλάτων, το ... και το ... είναι παρκετίνες και όχι υγρά καθαρισμού δαπέδων, το ... και το ... είναι αφαιρετικά παρκετίνης, το ... είναι μόνιμο επικαλυπτικό πόρων για δάπεδα ..., το ... είναι καθαριστικό τζαμιών, το ... είναι απορρυπαντικό πλυντηρίου, το ... είναι απολυμαντικό υγρό προοριζόμενο για χώρους τροφίμων, το προϊόν ... είναι απολυμαντική ταμπλέτα, το ... είναι απολυμαντικό μικρών επιφανειών και το ... είναι απολυμαντικό για ανθεκτικές στο νερό σκληρές επιφάνειες και υφάσματα. Επομένως, κανένα από τα παραπάνω προϊόντα του πρώτου παρεμβαινόντα και του δεύτερου και του τρίτου προσφεύγοντα, που αναφέρουν ως οσμή «ιδιάζουσα» (για το ... της προσφοράς του πρώτου παρεμβαινόντα, αναφέρεται οσμή «χλωρίου», αλλά πρόκειται για απολυμαντική ταμπλέτα ούτως ή άλλως) κατά περίπτωση, δεν αφορά τις εργασίες που περιγράφηκαν παραπάνω, δηλαδή «Ξεσκόνισμα και καθάρισμα γραφείων και των άλλων επίπλων και αντικειμένων... σφουγγάρισμα δαπέδων / κλιμακοστασίων» και προορίζονται για ειδικότερες και πιο εξειδικευμένες χρήσεις ή για απολύμανση ή για χρήσεις σε άλλου είδους επιφάνειες, σε σχέση με τον απλό καθημερινό καθαρισμό επίπλων ή το απλό σφουγγάρισμα. Εξάλλου, ακόμη και για τα παραπάνω προϊόντα δεν προκύπτει αναφορά σε συνοδευτικό τους έγγραφο, σχετικά με δυσάρεστη οσμή, αλλά σε «ιδιάζουσα», δηλαδή την ιδιαίτερη, αλλά όχι αναγκαία δυσάρεστη οσμή που συχνά φέρουν τα συναφή προϊόντα. Αντίστοιχα, ως παράβαση προδιαγραφής ή λόγος αποκλεισμού δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε η μη αναφορά στο δελτίο δεδομένων ασφαλείας του

καθαριστικού τζαμιών ... της προσφοράς του τρίτου προσφεύγοντα, στην οσμή, αφού δεν τέθηκε σχετική επί ποινή αποκλεισμού απαίτηση για αναφορά οσμής στα υποβαλλόμενα για το κάθε προϊόν έγγραφα (αλλά απαιτήθηκε ως ιδιότητα αυτών να μην αναδύουν δυσάρεστες οσμές) και αυτό, επιπλέον ότι πρόκειται για καθαριστικό υγρό υαλοπινάκων και όχι υγρό για σφουγγάρισμα ή καθημερινό καθαρισμό επίπλων και γραφείων. Επιπλέον, το γεγονός πως ο πρώτος παρεμβαίνων στο έγγραφο περιγραφής της μεθοδολογίας καθαρισμού των εσωτερικών χώρων αναφέρεται σε ορισμένα από τα προϊόντα (...) για τα οποία υπέβαλε τεχνικά φυλλάδια και δελτία δεδομένων ασφαλείας, δεν προσκρούει σε κάποιο όρο της διακήρυξης. Ούτως ή άλλως, κανένα από τα προϊόντα που εντοπίζονται στην προσφορά του, είτε προμηθευόμενα από την ... είτε όχι, δεν προκύπτει πως αναδύει δυσάρεστη οσμή, πολύ περισσότερο όσα προορίζονται για καθημερινό καθαρισμό επίπλων και αντικειμένων γραφείων ή για απλό σφουγγάρισμα. Άρα, το σύνολο των αιτιάσεων του τρίτου λόγου της δεύτερης προσφυγής κατά του πρώτου παρεμβαίνοντα και του πρώτου και του τρίτου προσφεύγοντα, είναι απορριπτέες.

11. Επειδή, όσον αφορά τον τέταρτο λόγο της δεύτερης προσφυγής, ο δεύτερος προσφεύγων προβάλλει ότι ο τρίτος προσφεύγων και ο πρώτος παρεμβαίνων υπέβαλαν ασυνήθιστα χαμηλές οικονομικές προσφορές, όσον αφορά το κόστος αναλωσίμων. Ο πρώτος παρεμβαίνων για το κονδύλι αυτό στην οικονομική προσφορά του και για τους 24 μήνες της καταρχήν διάρκειας της σύμβασης, σύμφωνα με τον όρο 1.3 της διακήρυξης, προέβλεψε 7.906,80 ευρώ και ο τρίτος προσφεύγων για το ίδιο διάστημα, 5.820,24 ευρώ (το υπόλοιπο διοικητικό κόστος προβλέφθηκε ξεχωριστά σε άλλο κονδύλι, κατά τους πίνακες του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ, της διακήρυξης), ενώ για τη δωδεκάμηνη παράταση ο πρώτος παρεμβαίνων υπολόγισε 3.953,40 ευρώ και ο τρίτος προσφεύγων 2.333,92 ευρώ. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει καταρχήν να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες σε διαγωνισμό οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές (Απόφαση ΕΑΔΗΣΥ 105-106/2022). Η ενεργοποίηση του μηχανισμού του ως άνω άρθρου 88, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα μιας προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη

ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά της. Η ενεργοποίηση του μηχανισμού του πιο πάνω άρθρου 88, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα μιας προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά στην αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά της (ΔΕφΑΘ 252/2020). Τούτο, δοθέντος ότι η Οδηγία 2014/24/ΕΕ δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Επομένως, μόνον εφόσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες, οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία η προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω, σύμφωνα με το καθιερούμενο από το άρθρο 88 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι «φαίνονται» κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου (και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της κοινοτικής Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)-ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατ' αρχάς να εξετάσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης (πρβλ. αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: της 10ης Σεπτεμβρίου 2019, T-741/17, TRASY International EEIG και Axianseu-Digital Solutions SA κατά Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας της Αεροπορίας, EASA, σκ. 42-46, της 26ης Απριλίου 2018, T-752/15, European Dynamics Luxembourg SA και

Ευρωπαϊκή Δυναμική-Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ κατά Επιτροπής, σκ. 69-72 και 74-75, της 4ης Ιουλίου 2017, T-392/15, European Dynamics Luxembourg SA, και αποφάσεις ΕΛΣ 1325/2019,525 , 1345/2018). Κατ' ακολουθίαν τούτων, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει κατ' αρχήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, κατ' εκτίμηση ιδίως της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου, αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές, να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη, όμως, στην περίπτωση αυτή να καλέσει προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή. Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Ως ουσιώδεις δε, θεωρούνται όχι οι ισχυρισμοί, οι οποίοι ερείδονται σε αριθμητικά δεδομένα της οικονομικής προσφοράς του παραπονούμενου, αλλά αυτοί με τους οποίους γίνεται επίκληση, προς τεκμηρίωση των υπολογισμών αυτών, συγκεκριμένων αριθμητικών δεδομένων και κοστολογήσιμων στοιχείων των πληττόμενων οικονομικών προσφορών ως προς τις κατά περίπτωση προσφερόμενες τιμές των απαιτούμενων υλικών και εργασιών του δημοπρατούμενου έργου σε συσχέτιση με την προϋπολογισθείσα δαπάνη του και τα οριζόμενα στην εργατική νομοθεσία, καθώς και με τυχόν απόκλιση των προσφερόμενων επιμέρους τιμών από τις κρατούσες στην αγορά οικείες τιμές (βλ. Ε.Α. ΣτΕ 12/2020 , 165/2020 κ.α.). Το ζήτημα αν μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη συγκεκριμένη παροχή. Επομένως, στο πλαίσιο εξέτασης του ασυνήθιστα χαμηλού χαρακτήρα μιας προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, προκειμένου να διασφαλίσει τον υγιή ανταγωνισμό, να λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων για την παροχή αυτή στοιχείων (ΔΕΕ, απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2022 C-

669/20 Veridos, ECLI:EU:C:2022:684, σκέψη 35 και βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30, και της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Data Medical Service, C-568/13, EU:C:2014:2466, σκέψη 50). Εξάλλου, στο πλαίσιο ισχυρισμών προσφυγής σχετικά με μη νόμιμη κρίση περί ασυνήθιστα χαμηλού καταρχήν χαρακτήρα οικονομικής προσφοράς συνδιαγωνιζομένου (χαρακτήρας, η διακρίβωση του οποίου επιφέρει την κατά το άρθρο 88 παρ. 1 ν. 4412/2016, κλήση του διαγωνιζόμενου για εξηγήσεις και δικαιολόγηση της προσφοράς του), ο προσφεύγων, να μεν, δεν οφείλει να αποδείξει το αληθές ελάχιστο δυνατό κόστος της καθ' ης προσφοράς ή το ζημιογόνο ή αδικαιολόγητα χαμηλό χαρακτήρα, ζητήματα που τίθενται στη συνέχεια, κατόπιν εξηγήσεων του οικονομικού φορέα. Πλην όμως, θα πρέπει να εκθέσει σαφείς και τεκμηριωμένες ενδείξεις σχετικά με τον καταρχήν ασυνήθιστα ή ιδιαίτερα χαμηλό χαρακτήρα της προσφοράς, χωρίς να αρκεί η προβολή αόριστων αιτιάσεων, χωρίς κάποιο σαφές αποδεικτικό έρεισμα που θα επιτρέψει τον έλεγχο της βασιμότητάς τους και τη διάγνωση των αναγκαίων τέτοιων ενδείξεων. Ο δεύτερος προσφεύγων προβάλλει ότι οι προσφορές των ανωτέρω καθ' ων εμφανίζουν ασυνήθιστα χαμηλό κόστος αναλωσίμων εξάγοντας εύλογο κόστος αυτών, το οποίο υπολογίζει ως άθροισμα γινομένων καταναλώσεων σειράς υλικών επί τιμής εκάστου εξ αυτών, που εντόπισε από το διαδίκτυο. Ασχέτως όμως, αν οι τιμές που επικαλείται συνιστούν ή όχι συνήθη και κρατούντα δεδομένα της αγοράς, σε κάθε περίπτωση οι επικαλούμενες καταναλώσεις υλικών καθαρισμού, τα οποία όλα προορίζονται για διαφορετικές χρήσεις και εργασίες, δεν στοιχειοθετούνται και προβάλλονται αορίστως και κατ' απλή επίκληση του δεύτερου προσφεύγοντα, χωρίς να προκύπτει γιατί οι καταναλώσεις αυτές είναι οι ανά υλικό εύλογες, προσήκουσες, συνήθεις ή αναμενόμενες, ούτε να συσχετίζονται αυτές οι καταναλώσεις, αναλόγως προορισμού και τρόπου χρήσης του κάθε υλικού με συγκεκριμένη εργασία στο πλαίσιο της οποίας η ανά υλικό προβαλλόμενη κατανάλωση είναι τυχόν εύλογη, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ελεγχθούν οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί και κατά συνέπεια, να μην μπορεί να ελεγχθεί αν όντως τα στοιχεία κόστους που

προβάλλει ο δεύτερος προσφεύγων (τα οποία εξαρτώνται όχι μόνο από τις ανά μονάδα υλικού τιμές, αλλά και από τις καταναλώσεις ανά υλικό) μπορούν να δημιουργήσουν ένδειξη ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς των καθ' ων και τούτο, ενώ πάντως το κόστος που προβλέπουν στις προσφορές τους δεν είναι μηδενικό ή τέτοιο, ώστε και τυχόν δια μόνης της κοινής πείρας και λογικής να προκύπτει ο ασυνήθιστα χαμηλός χαρακτήρας των προσφορών. Ούτε προβλέφθηκε στη διακήρυξη συγκεκριμένη ανά υλικό, καθαριστικό και απολυμαντικό ποσότητα που θα πρέπει να διατεθεί για την εκτέλεση της σύμβασης ή που θα πρέπει να προβλεφθεί ανά εργασία ή που σε κάθε περίπτωση θα καταναλωθεί. Επομένως, οι ισχυρισμοί του δεύτερου προσφεύγοντα δεν είναι ειδικοί και συγκεκριμένοι (πρβλ. Απόφαση ΕΑΔΗΣΥ 125/2022), όπως απαιτείται για την καταρχήν στοιχειοθέτηση αμφιβολίας για τις καθ' ων προσφορές και *prima facie* εκτίμησης ασυνήθιστα χαμηλού χαρακτήρα τους ή σφάλματος της αναθέτουσας στη μη εκτίμηση του ασυνήθιστα χαμηλού χαρακτήρα αυτών. Άρα, δεδομένου ότι το ένα απαραίτητο στοιχείο των υπολογισμών και ισχυρισμών του, δηλαδή οι καταναλώσεις προβάλλονται αορίστως, αναπόδεικτα και χωρίς έρεισμα σε σχετικό όρο της διακήρυξης, οι ισχυρισμοί του δεύτερου προσφεύγοντος είναι αόριστοι, αναπόδεικτοι και ανεπίδεκτοι εκτίμησης. Επομένως, ο τέταρτος πιο πάνω λόγος της δεύτερης προσφυγής, είναι απορριπτέος στο σύνολό του.

12. Επειδή, όσον αφορά τους πρώτους δύο λόγους της τρίτης προσφυγής, σχετικά με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια του πρώτου προσφεύγοντα και του πρώτου παρεμβαίνοντα, προκύπτουν τα εξής. Ο όρος 2.2.5.ε της διακήρυξης θέσπισε ως κριτήριο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, μεταξύ άλλων και το παρακάτω προσόν «Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν:...ε) ασφαλιστική κάλυψη Γενικής Αστικής και Επαγγελματικής Ευθύνης ύψους τουλάχιστον 3.000.000,00€ αθροιστικά.». Ο όρος 2.2.9.2.B3 όρισε ως δικαιολογητικό οριστικής απόδειξης του παραπάνω προσόντος «ε) Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο Γενικής Αστικής και Επαγγελματικής Ευθύνης ύψους τουλάχιστον 3.000.000,00€ αθροιστικά, από

το οποίο θα προκύπτει ότι καλύπτονται ασφαλιστικά για υλικές ζημιές και σωματικές βλάβες.». Το παραπάνω δικαιολογητικό απαιτήθηκε να υποβληθεί με την προσφορά, σύμφωνα με τον όρο 2.4.3.1.γ της διακήρυξης («Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία, σε μορφή .pdf και ψηφιακά υπογεγραμμένα όπου απαιτείται, περιλαμβάνουν... γ) Τα αποδεικτικά μέσα – δικαιολογητικά των περιπτώσεων Β.2, Β.3, Β.4, Β.5 και Β.9 της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας.») και τον όρο 2.2.9.2.Α αυτής («...οι οικονομικοί φορείς καλούνται όπως μεριμνήσουν να διαθέτουν τα αποδεικτικά μέσα της παρούσας παραγράφου τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς προκειμένου να είναι σε θέση να τα υποβάλουν τόσο εφόσον αναδειχθούν προσωρινοί ανάδοχοι (βάσει του άρθρου 3.2 της παρούσας), όσο και κατά την υποβολής της προσφοράς για όσα αυτό απαιτείται από την παρούσα Διακήρυξη (βλ. κυρίως άρθρο 2.4.3.1.γ').»). Άρα, με την προσφορά έπρεπε να υποβληθεί το κατά τον όρο 2.2.9.2.Β3 ασφαλιστήριο συμβόλαιο σε ισχύ κατά τον χρόνο της προσφοράς και με αντικείμενο κάλυψης «Γενικ[ή] Αστικ[ή] και Επαγγελματικ[ή] Ευθύν[ή] ύψους τουλάχιστον 3.000.000,00€ αθροιστικά» από το οποίο ασφαλιστήριο «θα προκύπτει ότι [οι οικονομικοί φορείς] καλύπτονται ασφαλιστικά για υλικές ζημιές και σωματικές βλάβες». Επομένως, η παραπάνω κάλυψη 3.000.000 ευρώ απαιτήθηκε «αθροιστικά» δηλαδή συνολικά από κάθε είδους, κατηγορίας και μορφής ζημιογόνο γεγονός και είδος ευθύνης και όχι, αυτοτελώς για επιμέρους μορφές ευθύνης και γεγονότα. Η δε επαγγελματική ευθύνη αποτελεί επιμέρους μορφή της γενικής αστικής ευθύνης, όπως και η εργοδοτική ευθύνη. Επομένως, ακριβώς λόγω της παραπάνω αναφοράς όχι σε εν γένει απαίτηση κάλυψη τους ως 3.000.000 ευρώ, αλλά σε «αθροιστική» τους κάλυψη, προκύπτει ότι δεν απαιτήθηκε και σε κάθε περίπτωση, δεν ήταν σαφές ότι απαιτήθηκε κάλυψη 3.000.000 ευρώ αυτοτελώς για την εργοδοτική και την επαγγελματική αστική ευθύνη ή ανά ζημιογόνο γεγονός. Ο πρώτος προσφεύγων υπέβαλε ασφαλιστήριο της ... με συνολική κάλυψη αστικής ευθύνης 3.000.000 ευρώ για όλη την ασφαλιστική περίοδο και επιμέρους κάλυψη για σωματικές βλάβες 1.000.000 ανά άτομο και 3.000.000 για ομαδικό ατύχημα, για υλικές ζημιές ανά

περιστατικό 1.000.000 ευρώ, όπως και άθροισμα κάλυψης για σωματικές βλάβες και υλικές ζημιές ανά ομαδικό ατύχημα 3.000.000 ευρώ. Επιπλέον, το ασφαλιστήριο προβλέπει κάλυψη επαγγελματικής και εργοδοτικής αστικής ευθύνης ως «υπο-όρια» της γενικής αστικής ευθύνης και ειδικότερα, προβλέπει κάλυψη για την επαγγελματική αστική ευθύνη 300.000 ευρώ τόσο ανά περιστατικό, όσο και για όλη την ασφαλιστική περίοδο. Για την εργοδοτική αστική ευθύνη προβλέπει κάλυψη 100.000 ευρώ για σωματικές βλάβες κατ' άτομο, 200.000 ευρώ για σωματικές βλάβες ομαδικού ατυχήματος και 300.000 ευρώ ως ανώτατο όριο ευθύνης για όλη την ασφαλιστική περίοδο. Επομένως, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του πρώτου λόγου της τρίτης προσφυγής, δεν προκύπτει ότι το ασφαλιστήριο του πρώτου προσφεύγοντα παραβιάζει την απαίτηση για «αθροιστική» κάλυψη γενικής αστικής και επαγγελματικής ευθύνης 3.000.000 ευρώ, αφού το όριο αυτό απαιτήθηκε ως ανώτατο ποσό συνολικής κάλυψης και άθροισμα δυνητικής κάλυψης για κάθε μορφής, είδους και αριθμού ζημιογόνα γεγονότα. Άρα, ο σχετικός κατά του πρώτου προσφεύγοντος πρώτος λόγος της τρίτης προσφυγής είναι απορριπτέος.

13. Επειδή, σε συνέχεια της αμέσως προηγούμενης σκέψης και όσον αφορά στον δεύτερο λόγο της τρίτης προσφυγής, που αφορά στο ασφαλιστήριο του πρώτου παρεμβαίνοντα, ο τελευταίος κατέθεσε με την προσφορά του δύο ασφαλιστήρια συμβόλαια της Το πρώτο, με αριθμό ... και με ισχύ από 3-10-2020 έως 3-10-2021 αφορά γενική αστική ευθύνη με συνολικό όριο κάλυψης 3.000.000 ευρώ. Ειδικότερα, προβλέπει επιμέρους όρια καλύψεων για ομαδικό ατύχημα (σωματικές βλάβες και υλικές ζημιές) έως 1.000.000 ευρώ, για εργοδοτική αστική ευθύνη έως 3.000.000 ευρώ, για σωματικές βλάβες ανά άτομο και ανά ατύχημα έως 1.000.000 ευρώ και για υλικές ζημιές ανά ατύχημα έως 1.000.000 ευρώ, αλλά πάντως, αναφέρει ως ασφαλιστέο κεφάλαιο, δηλαδή ως συνολική κάλυψη για όλη τη διάρκεια της ασφαλιστικής σύμβασης ποσό έως 3.000.000 ευρώ. Το άλλο ασφαλιστήριο, με αριθμό ... και με διάρκεια από 30-9-2020 έως 30-9-2021 αφορά την επαγγελματική αστική ευθύνη, με συνολική και ανά γεγονός κάλυψη έως 1.000.000 ευρώ. Άρα, δεν προκύπτει, όσον αφορά τα όρια καλύψεων, παράβαση του παραπάνω (αθροιστικού για κάθε ζημία και

ευθύνη είτε γενική αστική είτε επαγγελματική) ορίου του κριτηρίου επιλογής 2.2.5.δ. Ομοίως αδιάφορα (βλ. και αμέσως προηγούμενη σκέψη) είναι τα ποσά κάλυψης γενικής αστικής και επαγγελματικής ευθύνης ανά γεγονός και ανά επιμέρους μορφή ζημίας, αφού το ζητούμενο του όρου αφορούσε την αθροιστική ασφαλιστική κάλυψη. Πλην όμως, το παραπάνω, με αριθμό ..., ασφαλιστήριο γενικής αστικής ευθύνης ανέφερε ως αντικείμενο κάλυψης τα εξής «ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ Το παρόν ασφαλιστήριο συμβόλαιο καλύπτει την υπό του Αστικού Κώδικα προβλεπόμενη Αστική Ευθύνη της Ασφαλιζόμενης Επωνυμίας υπό την ιδιότητά της ως Εταιρία Διαχείρισης Κτιριακών Εγκαταστάσεων (Facilities Management) και ειδικότερα παροχή Υπηρεσιών Καθαρισμού και Τεχνικής Υποστήριξης, για σωματικές βλάβες και/ή υλικές ζημιές προς τρίτους κατά την διάρκεια των εργασιών καθαρισμού γραφείων , υαλοπινάκων, κοινοχρήστων χώρων και λοιπών εργασιών (ως αναλυτικώς περιγράφονται κατωτέρω) και γενικών τεχνικών έργων οι οποίες πραγματοποιούνται εντός της Ελληνικής Επικράτειας. Περιγραφή εργασιών : 1. "Καθαρισμού των μονάδων Νοσοκομειακής Περίθαλψης και Κλινικών της κλινικής ... σε ..., μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι κάτωθι: - ..., ... , ... - ..., ..., ... - ..., ..., ... - ..., ..., ... - ..., ..., ... - ..., ..., ... - ..., ..., ... Τεχνικές Εργασίες όπως : Κατασκευές πάσης φύσεως κτιρίων, ανακαινίσεις, συντηρήσεις, αναπαλαιώσεις, τεχνικά έργα, επισκευές, διαμορφώσεις, διακοσμήσεις, εγκαταστάσεις ηλεκτρολογικές, υδραυλικές, θέρμανσης-αερίου, κλιματισμού, φυσικού αερίου, φωτοβολταϊκών και αιολικών συστημάτων, αυτοματισμού, ενεργειακών συστημάτων κ.α.) 3. Συλλογής και Μεταφοράς μη επικινδύνων αποβλήτων πχ. χαρτί, αλουμίνιο κλπ που υπόκεινται στις διατάξεις της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων. 4. Η παροχή Υπηρεσιών " Απεντομώσεων και Μυοκτονιών " 5. Κηποτεχνία 6. ... σε ξενοδοχεία ανά την Ελλάδα. Η υπηρεσία αυτή θα είναι υπεργολαβία για την Εταιρία Οι υπηρεσίες θα είναι : α. Τακτοποίηση και καθαρισμός δωματίων β. Τακτοποίηση και καθαρισμός των κοινοχρήστων χώρων του Ξενοδοχείου 7. Καθαρισμοί, mailroom, τηλεφωνικό κέντρο κηποτεχνίας και εκχιονισμού εντός των εγκαταστάσεων της Εταιρίας ... εις ...,

..., ..., ΘΕΣΗ ..., μέχρι 30/06/2019. 8. Waste Management, απεντόμωση - μιοκτονία, κηποτεχνία, υπηρεσίες αλληλογραφίας & διεκπεραίωσης (mailroom), housekeeping, τεχνικές εργασίες, υπηρεσίες reception, υπηρεσίες εστίασης». Επομένως, το ασφαλιστήριο αυτό συμβόλαιο δεν καλύπτει την προκείμενη σύμβαση και συμβατικό αντικείμενο, αφού το πεδίο κάλυψης του περιορίζεται είτε σε άσχετες με το αντικείμενο αυτό, δραστηριότητες είτε σε παροχή υπηρεσιών καθαρισμού σε συγκεκριμένους λήπτες, στους οποίους δεν συγκαταλέγεται η αναθέτουσα. Όμως, ο όρος 2.2.5.δ δεν απαίτησε απλώς ο διαγωνιζόμενος να διαθέτει τυπικά μια, ακόμη και άσχετη και μη καλύπτουσα την παρούσα σύμβαση και αντικείμενο, ασφαλιστική σύμβαση, αλλά ζήτησε «[ό]σον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν... ε) ασφαλιστική κάλυψη γενικής αστικής και επαγγελματικής ευθύνης...». Άρα, το απαιτούμενο προσόν συνίσταται σε ασφαλιστική κάλυψη όσον αφορά στην παρούσα διαδικασία ανάθεσης και άρα, το προκείμενο συμβατικό αντικείμενο, δηλαδή, ο προσφέρων να διαθέτει ασφάλιση, η οποία θα πρέπει να καλύπτει το συγκεκριμένο αντικείμενο που επιδιώκει να του ανατεθεί μέσω της συμμετοχής του στην παρούσα διαδικασία. Το δε ασφαλιστήριο συμβόλαιο δεν ζητήθηκε παρά ως απόδειξη αυτού του προσόντος, δηλαδή της ασφάλισης που θα πρέπει να καλύπτει το προκείμενο αντικείμενο και άρα και το απαιτούμενο με την προσφορά ασφαλιστήριο θα έπρεπε να καλύπτει το αντικείμενο αυτό. Τούτο δεν σημαίνει πως το ασφαλιστήριο έπρεπε να έχει εκδοθεί ειδικά επ' ευκαιρία της παρούσας διαδικασίας ή ειδικά για την κάλυψη της προκείμενης υπό ανάθεση σύμβασης ή ότι θα πρέπει να αναφέρει ονομαστικά το παρόν αντικείμενο και την παρούσα αναθέτουσα στις καλύψεις του. Θα πρέπει όμως το ασφαλιστήριο να μπορεί να καλύψει το συγκεκριμένο αντικείμενο, όπως συμβαίνει, αν αντικείμενο ασφαλιστικής κάλυψης είναι η εν γένει επιχειρηματική δραστηριότητα του ασφαλισμένου ή έστω η όλη δραστηριότητα του ασφαλισμένου στο συγκεκριμένο πεδίο που αφορά η υπό ανάθεση σύμβαση, δηλαδή κατά τον όρο 1.3 της διακήρυξης, στην παροχή υπηρεσιών καθαριότητας. Αντίθετα, στην

προκειμένη υπόθεση, το παραπάνω ασφαλιστήριο γενικής αστικής ευθύνης δεν καλύπτει, ούτε ειδικά το συγκεκριμένο αντικείμενο, ούτε γενικά τη δραστηριότητα αυτή ή τις εν γένει κάθε είδους δραστηριότητες του πρώτου παρεμβαίνοντος. Αλλά εκδόθηκε με σαφές αντικείμενο κάλυψης που περιορίζεται αποκλειστικά σε συγκεκριμένες επιμέρους δραστηριότητες, πελάτες και έργα, όπου δεν συμπεριλαμβάνεται η παρούσα αναθέτουσα και το προκείμενο έργο, με αποτέλεσμα η ασφαλιστική κάλυψη να μην το καταλαμβάνει. Συνεπώς, το υποβληθέν με την προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντος ασφαλιστήριο συμβόλαιο γενικής αστικής ευθύνης (με αριθμό ...), δεν πληροί τις απαιτήσεις του όρου 2.2.5.δ και του όρου 2.2.9.2.B3 και άρα, δεν πληρούνται ούτε οι απαιτήσεις των όρων αυτών, σχετικά με ασφαλιστήριο και ασφαλιστική κάλυψη γενικής αστικής ευθύνης (αφού το άλλο ασφαλιστήριο αφορά αποκλειστικά επαγγελματική αστική ευθύνη). Αυτό, ενώ η απαίτηση για κάλυψη και της γενικής αστικής ευθύνης δεν τέθηκε διαζευτικά ή εναλλακτικά σε σχέση με την κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης, αλλά ζητήθηκε να καλύπτονται σωρευτικά και οι δύο μορφές ευθύνης, έστω και με περισσότερα ασφαλιστήρια κατά μεταξύ τους συνδυασμό. Επιπλέον, δεν καλύπτεται ούτε η απαίτηση για αθροιστική κάλυψη γενικής, αστικής και επαγγελματικής ευθύνης τουλάχιστον 3.000.000. Τούτο, όχι μόνο διότι δεν καλύπτεται εξ αρχής η γενική αστική ευθύνη, αλλά και γιατί το ανώτατο ύψος κάλυψης του ασφαλιστηρίου επαγγελματικής ευθύνης ανέρχεται σε 1.000.000 ευρώ (και άρα, ο πρώτος παρεμβαίνων μπορούσε να καλύψει την απαίτηση για αθροιστική κάλυψη 3.000.000 ευρώ, μόνο με τη συνάθροιση και του ασφαλιστηρίου γενικής αστικής ευθύνης). Επομένως, η προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντος δεν πληροί τις απαιτήσεις ασφαλιστικής κάλυψης, ούτε σε σχέση με το καλυπτόμενο είδος ευθύνης (αφού δεν καλύπτεται η γενική αστική ευθύνη, όσον αφορά τη δραστηριότητα του προκείμενου αντικειμένου) ούτε σε σχέση με το ελάχιστο ποσό κάλυψης (αφού η μόνη κάλυψη αφορά επαγγελματική ευθύνη και έως το ύψος του 1.000.000 ευρώ). Και ναι μεν, ο πρώτος παρεμβαίνων ήδη με την προσφορά του συνυπέβαλε και την από 25-2-2021 «βεβαίωση ασφάλισης» της ..., σχετικά με κάλυψη της γενικής αστικής ευθύνης για διάρκεια από 23-2-2021

έως 3-10-2021. Αυτή η βεβαίωση μνημονεύει ως όριο αποζημίωσης τόσο συνολικά, όσο και ανά γεγονός ή μορφή ευθύνης (σωματικές βλάβες κατ' άτομο ή για ομαδικό ατύχημα ή υλικές ζημιές τρίτων ανά ατύχημα, όπως και για εργοδοτική αστική ευθύνη ανά άτομο και ανά γεγονός, αλλά και για ατυχηματική ρύπανση ανά γεγονός και συνολικά) 3.000.000 ευρώ και δεν αναφέρεται στο ειδικό πεδίο κάλυψης που αναφέρει το παραπάνω συνυποβληθέν ασφαλιστήριο γενικής αστικής ευθύνης. Σημειωτέον, ότι υποβλήθηκε και η από 26-2-2021 βεβαίωση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης της ... με διάρκεια από 30-9-2020 έως 30-9-2021 και αύξηση του ορίου κάλυψης για το διάστημα από 25-2-2021 έως 30-9-2021 στο ποσό των 3.000.000 ευρώ συνολικά και ανά γεγονός. Όμως, οι παραπάνω βεβαιώσεις δεν συνιστούν το απαιτηθέν ρητά από τον όρο 2.2.9.2.B3.ε αποδεικτικό μέσο (το οποίο κατά τον όρο 2.4.3.1.γ έπρεπε να υποβληθεί με την προσφορά), δηλαδή «Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο Γενικής Αστικής και Επαγγελματικής Ευθύνης», αφού ούτε συμβάσεις συνιστούν (αλλά μονομερείς δηλώσεις της ασφαλίστριας επιχείρησης) ούτε περιλαμβάνουν το περιεχόμενο μιας πλήρους ασφαλιστικής σύμβασης (με αναφορά σε επιμέρους εξαιρέσεις, όρους και προϋποθέσεις ισχύος), όπως αυτή που απαιτήθηκε με σαφήνεια, ως η απαραίτητη απόδειξη και ως το αναγκαίο περιεχόμενο της προσφοράς. Επομένως, οι παραπάνω βεβαιώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη, κατά το μέρος που τροποποιούν το αποδεικτικό περιεχόμενο των παραπάνω ασφαλιστηρίων συμβολαίων και ιδίως, όσον αφορά το κρίσιμο ζήτημα, του πεδίου κάλυψης του ασφαλιστηρίου συμβολαίου γενικής αστικής ευθύνης. Ούτε συντρέχει η περίπτωση του όρου 2.2.9.2.B3.ε που ορίζει «Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα ανωτέρω δικαιολογητικά, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο έγγραφο, η καταλληλότητα του οποίου εναπόκειται στην κρίση της Αναθέτουσας Αρχής». Αυτό, αφού εν προκειμένω δεν προκύπτει αδυναμία προσκόμισης του δικαιολογητικού, δηλαδή των ασφαλιστηρίων, τα οποία προσκόμισε, ούτε αντικειμενική αδυναμία προσκόμισης τυχόν προϋφιστάμενων της προσφοράς, πρόσθετων πράξεων τροποποίησης των ασφαλιστηρίων. Αλυσίτελώς δε, ο

πρώτος παρεμβαίνων με τη σχετική του παρέμβαση κατά της τρίτης προσφυγής, επικαλείται την από 20-4-2021 εκδοθείσα (δηλαδή μετά την από 1-3-2021 λήξη χρόνου υποβολής προσφορών) πρόσθετη πράξη επαγγελματικής ασφάλισης και την από 23-2-2021 εκδοθείσα πρόσθετη πράξη ασφάλισης γενικής αστικής ευθύνης (για την οποία δεν προκύπτει αδυναμία υποβολής της με την προσφορά), που αναφέρονται στις παραπάνω βεβαιώσεις ασφάλισης, ως τροποποιήσεις των αντίστοιχων αρχικών ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Περαιτέρω, αβάσιμα επικαλείται δυνατότητα υποβολής τους ως παραδεκτές συμπληρώσεις κατά το άρθρο 102 ν. 4412/2016. Αυτά διότι ασχέτως ότι κατά τον χρόνο εκκίνησης της προκείμενης διαδικασίας, δημοσίευσης της διακήρυξης και από 1-3-2021 παρέλευσης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών (όλα τα παραπάνω σημεία προηγούνται της 9-3-2021, όταν και κατά το άρθρο 142 παρ. 2 ν. 4782/2021, τέθηκε σε ισχύ το άρθρο 42 ν. 4782/2021, που τροποποίησε το άρθρο 102 ν. 4412/2016), το άρθρο 102 ν. 4412/2016 ούτως ή άλλως δεν προέβλεπε δυνατότητα συμπληρώσεων και διευκρινίσεων παρά μόνο για πρόδηλα τυπικά και ήσσονος σημασίας σφάλματα ή για την αποσαφήνιση ασαφειών, πάντως ακόμη και αν θεωρηθεί ότι εν προκειμένω εφαρμόζεται το άρθρο 102 ν. 4412/2016, όπως ισχύει μετά το άρθρο 42 ν. 4782/2021, προκύπτουν τα εξής. Δεδομένου του ειδικού χαρακτήρα του όρου 2.4.3.1.γ, σχετικά με την υποβολή ως απαραίτητου περιεχομένου της προσφοράς και του δικαιολογητικού του όρου 2.2.9.2.B3.ε (όρος του κανονιστικού περιεχομένου της διαδικασίας που κατισχύει εξάλλου, ως ειδικότερος κάθε άλλης διάταξης, ακόμη και αν ρυθμίζει διαφορετικά τα σχετικά ζητήματα, ΣτΕ 1502/2003, ΣτΕ ΕΑ 613/2009, 348/2010) δεν νοείται συμπλήρωση και υποβολή του εξαρχής ζητούμενου ασφαλιστηρίου συμβολαίου με το απαραίτητο πεδίο κάλυψης, το πρώτον με συμπληρώσεις και διευκρινίσεις κατά το άρθρο 102 ν. 4412/2016 (πρβλ. και ΣτΕ 147/2022, 725/2022, 1552/2022, 1553/2022, ΔΕφΑθ 245/2022, 1107/2022) ή κατ' εφαρμογή του γενικού όρου 3.1 της διακήρυξης (που απλώς παραπέμπει άλλωστε, όσον αφορά τις συμπληρώσεις, στο άρθρο 102 ν. 4412/2016, ορίζοντας ότι «Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς

να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί, ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν.4412/2016.». Αυτό δεν θα συνιστούσε απλή συμπλήρωση προς τον σκοπό διασάφησης τυχόν προσαχθέντος εγγράφου (που θα έπρεπε να είναι τα ασφαλιστήρια συμβόλαια), αλλά προϋποθέτει την το πρώτον προσκόμιση εξαρχής ρητά ζητούμενου εγγράφου της προσφοράς (ΔΕφΘεσσ 156/2020). Τυχόν δε τέτοια συμπλήρωση, κατά ερμηνεία του άρθρου 102 ν. 4412/2016 βάσει των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας (που συνιστούν και τα άκρα όρια εφαρμογής της διάταξης αυτής), δεν μπορεί να οδηγήσει σε αναπλήρωση μη υποβληθέντων στοιχείων και εγγράφων και την υποβολή νέων στοιχείων που δεν έχουν έρεισμα σε ήδη υποβληθέντα στοιχεία (βλ. και ΣτΕ ΕΑ 205/2021). Και τούτο, διότι το εξαρχής απαιτούμενο έγγραφο ήταν το ασφαλιστήριο συμβόλαιο και όχι τυχόν βεβαίωση ασφάλισης και ασφαλιστήρια συμβόλαια υποβλήθηκαν και κατά τα παραπάνω, δεν καλύπτουν συνδυαστικά τους όρους 2.2.5.ε και 2.2.9.2.Β3.ε. Επομένως, η υποβολή πλέον των πιο πάνω πρόσθετων πράξεων θα συνιστούσε απόπειρα απαράδεκτης μεταβολής των εξαρχής απαιτηθέντων και υποβληθέντων με την προσφορά, σε συμμόρφωση με τις αποδεικτικές υποχρεώσεις του πρώτου παρεμβαίνοντα, ασφαλιστήριων συμβολαίων (βλ. και Αιτιολογική Έκθεση ν. 4782/2021, όσον αφορά το άρθρο 42). Ούτε οι πρόσθετες αυτές πράξεις μπορούν να νοηθούν ως διευκρινίσεις επί των βεβαιώσεων ασφάλισης, που δεν συνιστούσαν, ούτε αναγκαίο, ούτε επαρκές, ούτε εν γένει απαιτηθέν δικαιολογητικό απόδειξης του προσόντος του όρου 2.2.5.ε και άρα, δεν μπορεί να λάβει χώρα συμπλήρωση και διευκρίνιση επί αυτών. Άρα, ακόμη και αν θεωρηθεί ως εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 102 ν. 4412/2016, όπως πλέον ισχύει (και όχι όπως ίσχυε, όταν ενσωματώθηκε με τον όρο 3.1.1 της διακήρυξης στο κανονιστικό περιεχόμενο της διαδικασίας), οι παραπάνω πρόσθετες πράξεις δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παραδεκτής πλέον υποβολής και αξιολόγησης, ούτε να αναιρέσουν ή να τροποποιήσουν το σαφές περιεχόμενο των ασφαλιστηρίων συμβολαίου, ούτε εν γένει να χρησιμοποιηθούν ως απόδειξη της κάλυψης γενικής αστικής ευθύνης,

αλλά και της αθροιστικής κάλυψης 3.000.000 ευρώ, επί του προκείμενου αντικειμένου. Εξάλλου, το γεγονός ότι κατά την πρόσθετη πράξη επαγγελματικής ευθύνης και τη βεβαίωση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης, το όριο κάλυψης για την επαγγελματική ευθύνη ανέρχεται σε 3.000.000 ευρώ πλέον, δεν αναιρεί ότι η απαιτούμενη από τη διακήρυξη κάλυψη έπρεπε πάντως να αφορά και στη γενική αστική ευθύνη. Αυτή η ευθύνη στην προκειμένη περίπτωση δεν καλύπτεται κατά οποιοδήποτε ποσό, ακόμη και αν ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης. Ασχέτως των παραπάνω, οι ισχυρισμοί του πρώτου παρεμβαίνοντος σχετικά με τις παραπάνω πρόσθετες πράξεις και βεβαιώσεις κάλυψης, είναι ούτως ή άλλως απορριπτέοι και διότι, όπως προκύπτει τελικά από την πρόσθετη πράξη ασφάλισης γενικής αστικής ευθύνης της 23-2-2021 επί του με αριθμό 32506 ασφαλιστηρίου (όπως ρητά αναφέρει η πρόσθετη πράξη), ναι μεν μεταβλήθηκαν τα επιμέρους όρια ασφάλισης ανά γεγονός και επιμέρους μορφές καλύψεων. Δεν μεταβλήθηκε όμως το ίδιο το πεδίο κάλυψης του υποβληθέντος με την προσφορά ασφαλιστηρίου γενικής αστικής ευθύνης (το οποίο πεδίο είναι και εκείνο που καθιστά ουσιωδώς πλημμελή την προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντος). Αντίθετα, η πρόσθετη πράξη με κωδικό ... γενικής αστικής ευθύνης της 23ης-2-2021, αναφέρει ρητά ότι «Με την παρούσα πρόσθετη πράξη, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Ασφαλιστηρίου Συμβολαίου, η Εταιρία σημειώνει ότι από 23/02/2021 ότι αυξάνονται τα όρια κάλυψης της Εργοδοτικής Αστικής Ευθύνης και ισχύουν ως κάτωθι : -Σωματικές βλάβες κατά άτομο από 500.000,00 Ευρώ σε 3.000.000,00 Ευρώ, ήτοι αύξηση κατά 2.500.000,00 Ευρώ. -Σωματικές βλάβες κατά γεγονός από 1.000.000,00 σε 3.000.000,00 Ευρώ, ήτοι αύξηση κατά 2.000.000,00 Ευρώ. Επίσης, η κάλυψη επεκτείνεται ώστε να καλύπτεται η Ατυχηματική Ρύπανση (εξαιρουμένης της Σταδιακής Ρύπανσης) μέχρι του ποσού των 3.000.000,00 Ευρώ ανά γεγονός και ανώτατο όριο ευθύνης και απαλλαγή 10% με ελάχιστο το ποσό των 3.000,00 Ευρώ. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι Γενικοί και Ειδικοί όροι του συμβολαίου ως έχουν.». Επομένως, άσχετα από την αύξηση του ύψους επιμέρους καλύψεων, δεν μεταβάλλονται οι υπόλοιποι όροι του εξαρχής

ασφαλιστηρίου με αριθμό 32506 (το οποίο περιορίζει το αντικείμενο κάλυψης εκτός πεδίου του παρόντος συμβατικού αντικειμένου) και δεν τροποποιείται το εξαρχής αντικείμενο κάλυψης που, όπως προαναφέρθηκε, αφορά άλλα συγκεκριμένα έργα, άλλους συγκεκριμένους πελάτες και άλλες συγκεκριμένες δραστηριότητες, από ό,τι αφορά το παρόν συμβατικό αντικείμενο και έτσι, το αντικείμενο αυτό εξακολουθεί να μην καλύπτεται ούτε από την πρόσθετη πράξη. Άρα, ούτως ή άλλως, η παραπάνω πρόσθετη πράξη επί του ασφαλιστηρίου γενικής αστικής ευθύνης, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη, δεν αναιρεί την παράβαση των παραπάνω όρων 2.2.5.ε και 2.2.9.2.B3. Συνεπώς, και για αυτό τον λόγο αλυσιτελώς την επικαλείται ο πρώτος παρεμβαίνων, όπως και αλυσιτελώς προβάλλει τη δυνατότητα υποβολής της με διευκρινίσεις. Επιπλέον, όπως και ο ίδιος προβάλλει με την παρέμβασή του κατά της τρίτης προσφυγής, η βεβαίωση ασφάλισης γενικής αστικής ευθύνης που συνυπέβαλε με την προσφορά του, ασχέτως ότι δεν αναφέρει οτιδήποτε σχετικά με το πεδίο κάλυψης, πάντως αντιστοιχεί ακριβώς στην παραπάνω πρόσθετη πράξη επί του ασφαλιστηρίου με αριθμό 32506 που επέκτεινε τα κατά τα ποσά, όρια κάλυψης του τελευταία. Η παραπάνω όμως πρόσθετη πράξη, όπως προαναφέρθηκε, δεν επεκτείνει και το ίδιο το πεδίο και αντικείμενο κάλυψης του με αριθμό 32506 συμβολαίου ή οποιονδήποτε άλλον όρο του, εκτός από τα ποσά κάλυψης. Άρα και η υποβληθείσα με την προσφορά βεβαίωση ασφάλισης γενικής αστικής ευθύνης, ακόμη και αν έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση ως απόδειξη των όρων 2.2.5.δ και 2.2.9.2.B3ε, ούτως ή άλλως δεν θα αναιρούσε την παραπάνω εντοπισθείσα ουσιώδη έλλειψη, η οποία δεν αφορά τα επιμέρους ποσά κάλυψης γενικής αστικής ευθύνης, αλλά ότι η ασφαλιστική κάλυψη γενικής αστικής ευθύνης του πρώτου παρεμβαίνοντα δεν περιλαμβάνει εξαρχής (και άρα, για οποιοδήποτε ποσό και για οποιαδήποτε μορφή ζημίας) αντικείμενο άλλο, από τα προσδιοριζόμενα στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο με αριθμό 32506 και άρα, δεν καλύπτει το προκείμενο αντικείμενο. Όλα τα παραπάνω ισχύουν επιπλέον του ότι η πρόσθετη πράξη επί του ασφαλιστηρίου επαγγελματικής ευθύνης με αριθμό ... δεν θα μπορούσε ούτως ή άλλως, να αποτελέσει αντικείμενο παραδεκτής υποβολής με συμπληρώσεις

και για τον πρόσθετο λόγο, ότι εκδόθηκε την 20-4-2021, δηλαδή μετά την καταληκτική προθεσμία υποβολής προσφορών (που παρήλθε την 1-3-2021). Άρα, δεν συνιστούσε έγγραφο προϋφιστάμενο της προσφοράς, αλλά το πρώτον εκδοθέν μετά την υποβολή της προσφοράς στοιχείο. Τούτο, ασχέτως ότι καταλαμβάνει αναδρομικά και χρονικό διάστημα από 25-2-2021, δηλαδή πριν την έκδοσή του και πριν την από 26-2-2021 υποβολή της προσφοράς του πρώτου παρεμβαίνοντος, αφού πάντως η όποια αναδρομική επενέργεια του εγγράφου δεν αναιρεί, ότι πάντως δεν υπήρχε καν κατά τον χρόνο της προσφοράς του πρώτου παρεμβαίνοντος. Κατά τη δε έννοια του άρθρου 104 παρ. 1 ν. 4412/2016 (όπως ισχύει, αλλά και όπως ίσχυε πριν το άρθρο 44 ν. 4782/2021), που ορίζει ότι «οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής... κρίνονται ... κατά την υποβολή... της προσφοράς...», τα προσόντα συμμετοχής δεν αρκεί να προκύψουν μετά την υποβολή της προσφοράς ανατρέχοντας αναδρομικά έως αυτήν, αλλά θα πρέπει ήδη να υφίστανται κατά τον χρόνο της προσφοράς, δηλαδή αν κατά τον χρόνο αυτόν ελέγχονταν, ήδη τότε να εξακριβωνόταν η ύπαρξή τους (Απόφαση ΕΑΔΗΣΥ 1192/2022). Πάντως, όπως προαναφέρθηκε, η πρόσθετη πράξη ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη (όπως και η βεβαίωση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης), δεν αναιρεί τη μη πλήρωση των όρων 2.2.5.ε και 2.2.9.2.B3.ε, η οποία επέρχεται ως συνέπεια της μη κάλυψης της γενικής αστικής ευθύνης του πρώτου παρεμβαίνοντα, όσον αφορά στο προκείμενο αντικείμενο. Επομένως, ούτως ή άλλως, η παραπάνω πρόσθετη πράξη ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης και η βεβαίωση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης προβάλλονται αλυσιτελώς από τον πρώτο παρεμβαίνοντα και ομοίως αλυσιτελώς προβάλλεται και η δυνατότητα προσκόμισης της πρόσθετης αυτής πράξης, με διευκρινίσεις. Κατόπιν των πιο πάνω, η προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντος, κατ' απόρριψη του συνόλου των ισχυρισμών του, τελεί σε ουσιώδη έλλειψη σχετικά με το απαιτούμενο κατά τον όρο 2.2.5.ε ουσιαστικό προσόντ ασφαλιστικής κάλυψης (και) γενικής αστικής ευθύνης και μάλιστα, με αθροιστική κάλυψη γενικής αστικής και επαγγελματικής ευθύνης 3.000.00 ευρώ, ενώ επιπλέον αυτού, παραβιάζει και τους όρους 2.2.9.2.B3.ε και 2.4.3.1.γ της διακήρυξης,

σχετικά με τις αποδεικτικές υποχρεώσεις των διαγωνιζομένων. Άρα, κατ' αποδοχή των επιμέρους ισχυρισμών (όσον αφορά το ζήτημα της κάλυψης γενικής αστικής ευθύνης και την περιγραφή του αντικειμένου ασφάλισης της ασφαλιστικής κάλυψης του πρώτου παρεμβαίνοντος) του στρεφόμενου κατά του πρώτου παρεμβαίνοντος δεύτερου λόγου της τρίτης προσφυγής, η προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντα είναι άνευ ετέρου απορριπτέα.

14. Επειδή, όσον αφορά τον τρίτο λόγο της τρίτης προσφυγής, που στρέφεται κατά του πρώτου προσφεύγοντος και του υπολογισμού των εργοδοτικών εισφορών στην οικονομική προσφορά του, προκύπτουν τα εξής. Όπως και ο πρώτος προσφεύγων αποδέχεται, κατά το άρθρο 27 ν. 4619/2019 και την εγκύκλιο ΕΦΚΑ 28/2020, οι καθαριστές και καθαρίστριες των χώρων της δημόσιας εκπαίδευσης, οποιασδήποτε βαθμίδας, από 1/7/2019 υπάγονται στις διατάξεις του ισχύοντος Κανονισμού Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών ανεξάρτητα από τον αριθμό των ωρών της ημερήσιας απασχόλησης τους. Επομένως και όπως πάλι αποδέχεται και ο πρώτος προσφεύγων, το ποσοστό εργοδοτικών εισφορών του προσωπικού που θα απασχοληθεί στην προκείμενη σύμβαση, δηλαδή ως προσωπικό καθαρισμού σε χώρους δημόσιας εκπαίδευσης, ανέρχεται σε 25,17% επί των κάθε φύσης αποδοχών του, συμπεριλαμβανομένης και της επιβάρυνσης Βαρέων και Ανθυγιεινών. Η αναθέτουσα αλυσιτελώς επικαλείται την απόφαση με αρ. 4241/127/30.01.2019 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που επικαλέστηκε ήθηκε ο πρώτος προσφεύγων στην προσφορά του, αφού αυτή αφορά στις κατώτατες νόμιμες αποδοχές και δεν έχει καμία σχέση με τον προκείμενο ισχυρισμό και τον συντελεστή υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών, σχετικά με τον οποίο δεν αντιλέγει ούτε ο πρώτος προσφεύγων. Σε αντίθεση με τους αόριστους ισχυρισμούς του τρίτου προσφεύγοντα, σχετικά με ότι όντως υπολόγισε τις εργοδοτικές εισφορές στην οικονομική προσφορά του, με συντελεστή 25,17%, προκύπτει όντως ότι τις υπολόγισε με συντελεστή 23,02%. Αυτό, προκύπτει από το αρχείο της προσφοράς του «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II- ΠΙΝΑΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ», που κατάρτισε κατά το συνημμένο στη διακήρυξη υπόδειγμα του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II αυτής και το οποίο υπέβαλε

σε συμμόρφωση με τον όρο 2.4.4 της διακήρυξης (που ορίζει ότι «Ο φάκελος της οικονομικής προσφοράς πρέπει -με ποινή αποκλεισμού - να περιέχει συμπληρωμένους τους Πίνακες Οικονομικής Προσφοράς (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II - Πίνακες Γ.1-Γ.2), καθώς και τα απαιτούμενα στοιχεία του άρθρου 68 του Ν.3863/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, τα οποία εξειδικεύουν τα εξής (πίνακας Γ.1):... δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά.... Τα ανωτέρω στοιχεία, επί ποινή αποκλεισμού, εξειδικεύονται σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους.»).

Ειδικότερα, στον επιμέρους Πίνακα Γ1.1 «Στοιχεία του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 για την εικοσιτετράμηνη σύμβαση» δήλωσε ως «Ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των ως άνω εργαζομένων» 597.276,05 ευρώ και «Ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα ως άνω προϋπολογισθέντα ποσά» 137.492,95 ευρώ ($137.492,95/597.276,05 = 23,02\%$). ομοίως και στον Πίνακα Γ.1.2 για τη δωδεκάμηνη διάρκεια δήλωσε αντίστοιχα ποσά 300.437,20 ευρώ και 69.160,64 ευρώ (άρα, $69.160,64/300.437,20 = 23,02\%$ πάλι). Η εφαρμογή του συντελεστή 23,02% προκύπτει και στους επόμενους πίνακες του ίδιου αρχείου της προσφοράς του, όπως στον πίνακα ανάλυσης εικοσιτετράμηνης καθαριότητας Γ.2.1 και συγκεκριμένα, στα πεδία υπολογισμού εργοδοτικών εισφορών μικτών αποδοχών (107.815,81 ευρώ επί αποδοχών 468.375,12 ευρώ), επιδόματος αδείας (4.492,33 ευρώ επί αποδοχών 19.514,88 ευρώ), δώρων Χριστουγέννων (8.998,99 ευρώ επί αποδοχών 39.092,06 ευρώ) και Πάσχα (5.399,39 ευρώ επί αποδοχών 19.514,88 ευρώ), όπου ο πρώτος προσφεύγων δηλώνει ποσό εισφορών που αντιστοιχεί στο 23,02% του ποσού που δηλώνει ως αποδοχές για την ίδια αιτία. Στον πίνακα Γ.2.2 σχετικά με την ανάλυση κόστους δωδεκάμηνης παράτασης ισχύουν ακριβώς οι ίδιες αναλογίες με τα παραπάνω ποσά του εικοσιτετραμήνου διαιρεμένα δια δύο (δηλαδή, μισά). Άρα, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του πρώτου προσφεύγοντα, όντως υπολόγισε τις εισφορές του με συντελεστή κατώτερο του νομίμου και συγκεκριμένα, κατώτερο κατά ($25,17\%-23,02\%=$) 2,15% επί των αποδοχών. Με

δεδομένο ότι κατά τον όρο 1.3 της διακήρυξης, το καταρχήν συμβατικό αντικείμενο αφορά διάστημα δύο ετών, για το οποίο ο ίδιος ο πρώτος προσφεύγων δήλωσε σύνολο αποδοχών 597.276,05 ευρώ, οι αληθώς αναλογούσες εισφορές ήταν $(25,17\% \times 597.276,05 =) 150.334,38$ ευρώ, δηλαδή $(150.334,38 = 137.492,95 =) 12.841,43$ ευρώ περισσότερες από όσες υπολόγισε (εξάλλου και η διαφορά 2,15% που δεν υπολόγισε επί 597.276,05 ευρώ ισούται με 12.841,43 ευρώ). Επομένως, ο πρώτος προσφεύγων υποκοστολόγησε την προσφορά του κατά 12.841,43 ευρώ με βάση το εικοσιτετράμηνο της καταρχήν σύμβασης (και αντίστοιχα, κατά 6.420,71 ευρώ, δηλαδή κατά το ήμισυ, όσον αφορά τη δωδεκάμηνη παράταση), ποσό που μάλιστα ειδικά αφορά το κονδύλι εργοδοτικών εισφορών. Άρα, η προσφορά του παραβιάζει την κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία και αυτό επιπλέον του ότι το παραπάνω ποσό υποκοστολόγησης είναι υπερτριπλάσιο του δηλωθέντος εργοδοτικού του κέρδους (3.673,84 ευρώ για το εικοσιτετράμηνο). Αβάσιμα προβάλλει ο πρώτος προσφεύγων ότι ο τρίτος προσφεύγων δεν επικαλέστηκε με ορισμένο τρόπο και δεν απέδειξε την παραπάνω υποκοστολόγηση. Αυτό, αφού στις σελ. 21 επ. του δικογράφου της τρίτης προσφυγής, ο τρίτος προσφεύγων παρουσιάζει ακριβώς τα παραπάνω στοιχεία των πινάκων Γ.1.1 και Γ.1.2 και τα εκεί δηλωμένα από τον πρώτο προσφεύγοντα κονδύλια προϋπολογισμένων αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών με βάση τις προϋπολογισμένες αποδοχές σε εικοσιτετράμηνη και σε δωδεκάμηνη βάση, αντιπαραβάλλει αυτά και αποδεικνύει την εφαρμογή από τον πρώτο προσφεύγοντα συντελεστή 23,02%, ενώ επιπλέον πολλαπλασιάζει τις παραπάνω προϋπολογισμένες για το εικοσιτετράμηνο της καταρχήν σύμβασης αποδοχές 597.276,05 ευρώ με τον ορθό συντελεστή 25,17%, εξάγει τις αληθώς αναλογούσες εισφορές ως 150.334,38 ευρώ και συγκρίνει αυτές με τις υπολογισμένες ως 137.492,95 ευρώ, ώστε να καταλήξει σε υποκοστολόγηση κατά 12.841,43 ευρώ (όπως υπολογίστηκαν και παραπάνω). Άρα, ο τρίτος προσφεύγων παρουσιάζει και αποδεικνύει πλήρως την παραπάνω υποκοστολόγηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος τρίτου λόγου της προσφυγής του. Επιπλέον, αλυσιτελώς ο πρώτος προσφεύγων επικαλείται το έγγραφο με αριθμό πρωτ.

ΕΞ-.../12-11-2021 του ΣΕΠΕ (που απέστειλε το τελευταίο στην αναθέτουσα μετά από αίτημά της για τη διευκόλυνση αξιολόγησης του προκείμενου διαγωνισμού), αφού το έγγραφο αυτό δεν αναφέρει τίποτα, ούτε για την προσφορά του πρώτου προσφεύγοντα, ούτε για το ζήτημα των συντελεστών υπολογισμού εργοδοτικών εισφορών (τον οποίο, άλλωστε, ο πρώτος προσφεύγων συνομολογεί ως 25,17%), ούτε περιέχει οποιοδήποτε έρεισμα σχετικά με την ορθότητά της οικονομικής προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντα, τόσο γενικά όσο και ειδικά σχετικά με τις εργοδοτικές εισφορές. Ομοίως αλυσιτελώς ο πρώτος προσφεύγων επικαλείται ότι δεν όφειλε να προσκομίσει υπολογισμούς με την ανάλυση οικονομικής προσφοράς του και ότι ο διαφορετικός τρόπος υπολογισμού εργατικού κόστους δεν συνιστά λόγο απόρριψης. Αυτό, αφού το προκείμενο ζήτημα δεν συνίσταται στη μη παράθεση τέτοιων υπολογισμών και στην επιμέρους μαθηματική μεθοδολογία που ακολούθησε για την εξεύρεση των εργοδοτικών εισφορών (για το συντελεστή των οποίων συμφωνεί και οι οποίες εισφορές εξάγονται με από πολλαπλασιασμό του συντελεστή αυτού επί των αποδοχών), αλλά στο ίδιο το ποσό των εργοδοτικών εισφορών που συμπεριέλαβε στην οικονομική προσφορά και το οποίο είναι κατώτερο του νομίμου. Αλυσιτελώς προβάλλει ο πρώτος προσφεύγων και ότι ο τρίτος προσφεύγων υπολόγισε χαμηλότερες αποδοχές από τον ίδιο, αφού, αφενός δεν προβάλλει ότι ο υπολογισμός αυτός ήταν αποτέλεσμα παράβασης της εργατικής νομοθεσίας, αφετέρου, ακόμη και αν προέβαλε αυτό, ισχυρισμοί κατά της αποδοχής προσφοράς συνδιαγωνιζομένου δεν προβάλλεται παραδεκτά με την παρέμβαση. Για τον ίδιο λόγο, αβάσιμα προβάλλει ο πρώτος προσφεύγων έλλειψη εννόμου συμφέροντος του τρίτου προσφεύγοντα σχετικά με τους παρόντες ισχυρισμούς του, αφού ούτε προκύπτει, ούτε προβάλλει ο πρώτος προσφεύγων ότι ο τρίτος προσφεύγων υπέπεσε στην ίδια πλημμέλεια, δηλαδή ότι εφάρμοσε και αυτός το μη νόμιμο συντελεστή που εφάρμοσε και ο πρώτος προσφεύγων ή έστω, ότι υποκοστολόγησε με οποιονδήποτε τρόπο τις εισφορές που αναλογούν στις αποδοχές της προσφοράς του. Εξάλλου, η νομιμότητα των εργοδοτικών εισφορών κάθε προσφοράς αξιολογείται με βάση ακριβώς τα προϋπολογισμένα

ποσά αποδοχών της ίδιας της προσφοράς και όχι με βάση τις αποδοχές που υπολογίζουν άλλες προσφορές. Ούτε ο τρίτος προσφεύγων προέβαλε ότι υπάρχει κάποιο απόλυτο και όμοιο για κάθε προσφορά ελάχιστο ποσό εργοδοτικών εισφορών από το οποίο ο πρώτος προσφεύγων αποκλίνει, αλλά ότι ο τρίτος προσφεύγων υπολόγισε τις εισφορές που αναλογούν στις αποδοχές της προσφοράς του, με συντελεστή κατώτερο του νόμιμου και άρα, κατέληξε σε αναλογούσες επί των αποδοχών του, εισφορές, κατώτερες του νόμιμου. Ούτε το γεγονός ότι ο πρώτος προσφεύγων κοστολόγησε 16.769,33 ευρώ περισσότερα από τον τρίτο προσφεύγοντα, στο πεδίο «Ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των ως άνω εργαζομένων» συνεπάγεται αναίρεση της υποκοστολόγησης των εισφορών, αφού τούτο αφενός προϋποθέτει πρόδηλη μεταβολή προσφοράς και μετακίνηση κονδυλίων από τις αποδοχές στις εισφορές. Αφετέρου το τυχόν γεγονός ότι κατά τη μέθοδο υπολογισμού των οφειλών του πρώτου προσφεύγοντα για αποδοχές εργαζομένων προκύπτει μεγαλύτερο ύψος από άλλο διαγωνιζόμενο (ζήτημα που ανάγεται στη δική του επιχειρηματική κρίση) ή ότι τυχόν ο πρώτος προσφεύγων καταβάλλει υψηλότερες αποδοχές στους εργαζόμενους του, δεν σημαίνει ότι δεν όφειλε να υπολογίσει τις αναλογούσες εισφορές επί των αποδοχών που προϋπολογίζει να καταβάλει ούτε ότι το επιπλέον ποσό σε σχέση με εκείνο του τρίτου προσφεύγοντα, κονδύλι αποδοχών της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντα συνιστά αδιάθετο ποσό προς κάλυψη άλλων υποκοστολογήσεων. Εξάλλου, κατά τα παραπάνω το παραπάνω πεδίο αποδοχών αφορούσε αποκλειστικά στις αποδοχές και υπήρχαν αναλυτικά ειδικά πεδία συμπλήρωσης συγκεκριμένα των ασφαλιστικών εισφορών (εκ των οποίων ακριβώς προκύπτει η παραπάνω υποκοστολόγηση), χωρίς ο πρώτος προσφεύγων να μπορεί να μετακινήσει ποσά από τις ρητά δηλωθείσες αποδοχές του στις ρητά δηλωθείσες εισφορές του και να αλλάξει τα σχετικά ποσά, προς διάσωση της προσφοράς του και θεραπεία της παραπάνω παράβασης της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας. Επομένως, η προσφορά του πρώτου προσφεύγοντα είναι υποκοστολογημένη όσον αφορά στις εργοδοτικές εισφορές που αναλογούν στις αποδοχές των

εργαζομένων, παραβιάζοντας τους όρους 1.7 (σχετικά με την τήρηση της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας), 2.4.4 (σχετικά με το περιεχόμενο των οικονομικών προσφορών) και 4.3.1 (σχετικά με την τήρηση των υποχρεώσεων κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου κατά την εκτέλεση της σύμβασης) της διακήρυξης και ως αποτέλεσμα, είναι απορριπτέα κατά τους λόγους απόρριψης 2.4.6.α', β' και θ' της διακήρυξης (που ορίζουν ότι «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται ... με το περιεχόμενο που ορίζεται ... στις παραγράφους ... 2.4.4 (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) ... β) η οποία περιέχει ... ελλείψεις... ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ... θ) η οποία παρουσιάζει ... αποκλίσεις ως προς τους ... της σύμβασης.»). Επιπλέον αυτών, δεδομένου ότι η παραπάνω υποκοστολόγηση υπερβαίνει το ίδιο το κονδύλι εργολαβικού κέρδους του πρώτου προσφεύγοντα, η προσφορά του είναι απορριπτέα και λόγω άνευ ετέρου και αντικειμενικά αποδεικνυόμενου, ζημιογόνου χαρακτήρα της, όπως βάσιμα προβάλλει ο τρίτος προσφεύγων, εξαιτίας μη συμμόρφωσης της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντα, με την κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία. Άρα, κατ' αποδοχή του τρίτου λόγου της τρίτης προσφυγής, η προσφορά του τρίτου προσφεύγοντος είναι απορριπτέα.

15. Επειδή, επομένως, πρέπει να απορριφθεί η πρώτη Προδικαστική Προσφυγή και να γίνει δεκτή η κατ' αυτής Παρέμβαση του πρώτου παρεμβαίνοντα και δεκτή η κατ' αυτής Παρέμβαση του τρίτου προσφεύγοντα. Να γίνει εν μέρει δεκτή η δεύτερη Προδικαστική Προσφυγή, κατά το μέρος που στρέφεται κατά του πρώτου παρεμβαίνοντα και να απορριφθεί κατά τα λοιπά. Να γίνουν δεκτές οι Παρεμβάσεις του πρώτου προσφεύγοντα και του τρίτου προσφεύγοντα κατά της δεύτερης προσφυγής και να απορριφθεί η Παρέμβαση του πρώτου παρεμβαίνοντα κατά της δεύτερης προσφυγής. Να γίνει δεκτή η τρίτη Προδικαστική Προσφυγή και να απορριφθούν οι κατ' αυτής Παρεμβάσεις του πρώτου παρεμβαίνοντα και του πρώτου προσφεύγοντα. Να ακυρωθεί η προσβαλλομένη απόφαση Πρυτανικού Συμβουλίου και η με αυτήν

επικυρωθείσα απόφαση Πρύτανη, κατά το μέρος που κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές του πρώτου προσφεύγοντα και του πρώτου παρεμβαίνοντα. Επιπλέον, να ακυρωθούν οι παραπάνω πράξεις και κατά το μέρος που η προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντα κρίθηκε δεκτή σχετικά με την πλήρωση των όρων 2.2.5.δ και 2.2.9.2.Β3.δ της διακήρυξης κατά προηγούμενη παράλειψη της αναθέτουσας, να τον καλέσει, σύμφωνα με τον όρο 2.2.9.2.Α της διακήρυξης, να αντικαταστήσει τον παρέχοντα σε αυτόν στήριξη για την πλήρωση του κριτηρίου επιλογής του όρου 2.2.5.δ, τρίτο οικονομικό φορέα (ανεξάρτητα από τον λόγο άνευ ετέρου απόρριψής του πρώτου παρεμβαίνοντα, που κρίθηκε στην παραπάνω σκ. 13). Να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα, προκειμένου να ενεργήσει τα νόμιμα, όσον αφορά την προσφορά του πρώτου παρεμβαίνοντα και την παράλειψη της κλήσης για αντικατάσταση του πιο πάνω τρίτου.

16. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφούν τα παράβολα της δεύτερης και της τρίτης προσφυγής και να καταπέσει το παράβολο της πρώτης προσφυγής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την πρώτη Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται εν μέρει την δεύτερη Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την τρίτη Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την Παρέμβαση του πρώτου παρεμβαίνοντα κατά της πρώτης προσφυγής, δέχεται την Παρέμβαση του τρίτου προσφεύγοντα κατά της πρώτης προσφυγής και δέχεται τις Παρεμβάσεις του πρώτου προσφεύγοντα και του τρίτου προσφεύγοντα κατά της δεύτερης προσφυγής.

Απορρίπτει την Παρέμβαση του πρώτου παρεμβαίνοντα κατά της δεύτερης προσφυγής και τις Παρεμβάσεις του πρώτου προσφεύγοντα και του πρώτου παρεμβαίνοντα κατά της τρίτης προσφυγής.

Ακυρώνει την απόφαση της 1ης Συνεδρίασης/08-09-2022 (Θέμα 7) του Πρυτανικού Συμβουλίου της αναθέτουσας και τη με αυτήν επικυρωθείσα με αρ. πρωτ. 3160/15-6-2022 απόφαση του Πρύτανη της αναθέτουσας, κατά το μέρος που κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές του πρώτου προσφεύγοντα και του πρώτου παρεμβαίνοντα και κατά το μέρος που παρέλειψε η αναθέτουσα να καλέσει τον πρώτο παρεμβαίνοντα προς αντικατάσταση του στηρίζοντος αυτόν τρίτου.

Ορίζει την επιστροφή των παραβόλων της δεύτερης και της τρίτης προσφυγής και την κατάπτωση του παραβόλου της πρώτης προσφυγής.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 9-11-2022 και εκδόθηκε στις 28-11-2022.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ